

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 24 (77)

TORONTO, Ontario, 1951 m. Birželio (June) mėn. 14 d.

Kaina 10c

1704
The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian
R.C. Cultural Society
of Canada
Authorized as Second Class
Mail Post Office Department
Ottawa

SAVAITRASTIS
Leidžia Kanados Lietuvių
Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Tautos golgotos dešimtmetis

Lietuviai, prieš dešimt metų, birželio 14-21 dienomis, sovietinis okupantas nusiaubė lietuvių tautą pirmuoju masiniu trėmimu. Lietuva neteko tomis dienomis arti 40.000 savo gyventojų. Su pasikartojusia okupacija atėjo ir tėbeina trėmimo bangos. Jų pasėka — į Rusijos plotus jau išvežta apie 550.000 lietuvių. Trėmimams galo nematyti ir jo nebus, kol bus sovietinė valstybė, nes priverčiamaisiais darbais ir deportacijomis pagrįsta visos sovietinės valstybės ūkis, nes žmogaus pažeminimas ir asmenybės sunaikinimas plaukia iš sovietinės ideologijos.

Trėmimais sovietai vykdo patį baisiausią nusikaltimą prieš žmogų, nes lauko pagrindines žmogaus teises: suardo šeimas, atima vaikų nuo tėvų, išrauja žmogų iš savo krašto ir įstumia jį į mirštamai naikinančias nepakeliamo šalčio, bado, persekiojimo aplinkybes. Naujųjų laikų vakariečiui, kuris rašo žmogaus teisių chartas, permaža yra pasipiktinti ir protestuoti prieš šią naujųjų laikų išrastą barbariją. Jai turi būti pasipriešinta. Mes žinome, kaip priešinosi mūsų broliai tėvynėje. Dešimtys tūkstančių krito kovoję. Bet dviasdešimt nepažūję ir pasipriešino ne nuraukę. Vakarų stebėtojas su nuostaba priima jų žygius. Bet ir jie tėvynėje ir mes vakaruose esame per silpnai, kad pasipriešintume sovietinei sistemai ir broliams gražintume žmogaus teises. Tik visų tautų solidarios pastangos gali sugriauti sovietų sukurtą pasaulio kalėjimą.

Vakarų pasaulis jau pradeda tai suprasti. Mūsų, kurie esame tarp vakariečių, žodis ir raštas turi būti įjungtas tam susipratimui ir apsisprendimui pagrįstinti: Minejimų progom ar per visas dienas spaudoje, susirinkimuose, pasikalbėjimuose kelkime vakarų žmonėms tuos baimumus, kuriuos išgyveno ir tebe gyvena mūsų tauta. Visu savo buvimu būkime gyvuju skundu, liudijimu ir įspėjimu. Įspėjimu vakariečiams, kad sovietiniai lageriai yra sukurti ne tik dabar pavergtiesiems. Jų būde-

liai tiesia savo rankas ir į tas tautas, kurios dar laisvėje yra. Įspėjimu, kad tik vakarų pasiryžimas, pašalinti sovietinę sistemą pašalins ir priverčiamųjų darbų stovyklas, pašalins pavojų nuo laisvojo pasaulio, o pavergtuosius išves į laisvę. Visomis progomis parodykime tikrąjį, be kaukės, sovietų veidą.

Mums patiems, esantiems vakaruose, birželio 14-21 diena tebūnie prisiminimas, kad sustiprintume pasipriešinimo frontą prieš sovietų vykdomą tautos naikinimą. Sovietai siekia sunaikinti žmogų, kuris lietuviškai kalba, kalba ir lietuviškai kultūrą kuria. Naikinimo akivaizdą — tebūnie karštas pasiryžimas emigracijoje išlaikyti lietuvių. Tebūnie pagarba šeimoms, kuriose auga jaunimas su lietuviška širdimi ir kalba. Tebūnie pagarba kovotojams už lietuvišką mokyklą. Tebūnie pagarba rašytojui, dainininkui, vaidilai, dailininkui, mokslininkui, spaudos ir kitam kultūros darbininkui, ir tebūnie su meile, su parama lydimas jų darbas. Tebus padėką tam, kuris su atodūsiais užpraktuoti pinigai remia Lietuvos laisvinimo ar kultūrinės kūrybos žygius.

Sovietai išblaško lietuvius po plačius tyrus. Bet išblaškytuosius jungia tėvynės ilgesys ir karštas troškimas bent mirti tėvynėje. Tėvynėje ir tarp mūsų ryšys. Per Pasaulio Lietuvių Bendruomenę pavirškime viešingą organizuotą jėgą. Laisvinimo pastangas dar labiau sutelkime apie laisvinimo organus, susidrausdami nuo kokios spėdatinės veiklos. Žygiai lietuvių bei vienybei tarp savųjų išlaikyti tebus mūsų atsakymas okupantui, su giliu sielvartu minint savuosius, draugus ir nežinomuosius trėmtinius, kankinius ir žuvusius; su meile ir pasididžiavimu sekanč kovojančiųjų žygius. Jų aukos, žygiai ir mūsų pastangos tebus vardan tuos Lietuvos ateities, kuri stiprėjančiais vilties pragiedruliais veržiasi pro tirtus nevilities rūkus.

Vyriausias Lietuvos
Išlaisvinimo Komitetas.

Sovietų Rusija ruošiasi karui

Kad Sovietų Rusija ruošiasi karui, rodo ne tik, pav., pastaruoju metu vykdomas Vokietijos geležinkelio transportinio pajėgumo tikrinimas arba pripildymas benzino ir alyvos požeminių sandėlių bei sustiprinimas karinių pajėgų Rytų Vokietijoje, bet ir plataus strateginio masto pasirušimai visoje Sovietų Sąjungoje bei jos valdomuose kraštuose. Taip neseniai gauta žinių, kad Kremlius nutarė įgyvendinti decentralizacijos planą, kuris turės laiduoti karo vedimą ir tokiam atvejui, jei dėl atominių bei oro puolimų centras būtų išjungtas. Kremlius nutarė sukurti 6 karines savarankiškas apygardas, net su atskira civiline administracija, kurių prieky pastatoma po generolą, vadovaujanti tos apygardos vakarinei grupei.

1. Vakarinė grupė apima Lenkiją, Čekoslovakiją ir Rytų Vokietiją. Jos vadas maršalas Rokosovskis, su būstine Lignicėje. 2. Šiaurinė vakarų grupė apima Kolas pusiasalį su būstine Leningrade. 3. Pietų vakarų grupė apima Rumuniją, Bulgariją ir Vengriją. Jos vadas maršalas Zukovas, o būstinė Odesoje. 4. Kaukazo grupės vadas gen. Antonovas, o būstinė Tiflise. 5. Uralo grupė su būstine Čitoje. Maskva lieka 6-tosios grupės centru. Toliau Rytų grupę jau senai yra autonomiškai organizuota.

Visos oro pajėgos esą padalintos į 4 atskirus laivynus, galinčius operuoti visai savarankiškai. Tai esą: naikintuvų — gynybos, taktinė, tolumo skridimo ir jūrų grupės. Pirmosios grupės vadas yra Stalino sūnus gen. Vosylius Stalinas, o ji esanti koncentruota vakaruose, turinti apie 1000 MIG -15 ir daugiau 1000 kitokių naikintojų, iš dalies dar ano karo palikimu. Vienas iš šios grupės uždavinių sudaryti užtvaną nuo vakariečių puolimų per Š. polių.

Tolimo skridimo grupę turinti keletą šimtų Tupolev 70, kuris yra JAV B-29 supertvirtovės kopija. O didžiausia grupė esanti vadinamąjį sudaryti užtvaną nuo vakariečių puolimų per Š. polių. Dvi geležinkelio šakos Irane. Tai beabejop nebūtų nuostabus dalykas, jei viena iš tų linijų nebūtų pasitarnavimas Maskvai. Ji pasirodo Irano geležinkelio tinklą sujungia su Sovietų Rusijos strateginiu geležinkelio tinklu. Atseit, tuo metu, kai D. Britanija dreba, kad Sovietų Sąjunga gali įsikšti ir britus iš Irano išstumti, tu pačių britų firma stato geležinkelį, reikalingą sovietų anomis operacijoms palengvinti. Darbai ir dabar tebevykdomi, nors krašte jau dominuoja komunistai. Sutartis dėl tų geležinkelio pasirašyta praėjusių metų spalio mėn., kai padėtis buvo jau įtempta ir krizė jau matoma.

Tai gi kapitalas grobia pilną ir ten, kur jau matyti kovų laukai, kuriuose jų pačių tautiečių kraujas liesis.

Sov. Rusijos aviacija

Oficialus Britų oro pajėgų leidinys praneša, kad Sovietų Rusija dabar turinti 19.000 lėktuvų, kurių apie pusę esą naikintuvai. Daugiausia rusai gamina Korėjoje išbandytus greičiausius pasaulyje naikintuvus MIG-15, Lavočkin 17, viennuolinius kovos lėktuvus ir dvispausminius bombonešius.

Bombonešių Sov. Rusija turinti 7000, transporto, žvalgybinių ir mokomųjų esą 2.500, o kiti — naikintuvai.

Visos oro pajėgos esą padalintos į 4 atskirus laivynus, galinčius operuoti visai savarankiškai. Tai esą: naikintuvų — gynybos, taktinė, tolumo skridimo ir jūrų grupės. Pirmosios grupės vadas yra Stalino sūnus gen. Vosylius Stalinas, o ji esanti koncentruota vakaruose, turinti apie 1000 MIG -15 ir daugiau 1000 kitokių naikintojų, iš dalies dar ano karo palikimu. Vienas iš šios grupės uždavinių sudaryti užtvaną nuo vakariečių puolimų per Š. polių.

Tolimo skridimo grupę turinti keletą šimtų Tupolev 70, kuris yra JAV B-29 supertvirtovės kopija. O didžiausia grupė esanti vadinamąjį sudaryti užtvaną nuo vakariečių puolimų per Š. polių.

Dvi geležinkelio šakos Irane. Tai beabejop nebūtų nuostabus dalykas, jei viena iš tų linijų nebūtų pasitarnavimas Maskvai. Ji pasirodo Irano geležinkelio tinklą sujungia su Sovietų Rusijos strateginiu geležinkelio tinklu. Atseit, tuo metu, kai D. Britanija dreba, kad Sovietų Sąjunga gali įsikšti ir britus iš Irano išstumti, tu pačių britų firma stato geležinkelį, reikalingą sovietų anomis operacijoms palengvinti. Darbai ir dabar tebevykdomi, nors krašte jau dominuoja komunistai. Sutartis dėl tų geležinkelio pasirašyta praėjusių metų spalio mėn., kai padėtis buvo jau įtempta ir krizė jau matoma.

Tai gi kapitalas grobia pilną ir ten, kur jau matyti kovų laukai, kuriuose jų pačių tautiečių kraujas liesis.

BIZNIS IR KRAUJAS

Pasaulio spauda, svarstydamą dabartinę padėtį Irane, nurodo, kad dėl naftos bendrovės nacionalizacijos labai daug kalti patys britai, kurie ir su Irano interesais nesiskaitė ir milžiniškoje naftos pramonėje pačius iranietis traktavo lygiai taip, kaip kolonijiniuose kraštuose buvo įpratę traktuoti juoduokius. Atseit, pati bendrovė subrandino antibritiškas iranietis nuotaikas, o vyriausybė ir bendrovės reikalą nesikišo, ambasada Teherane neturėjo bendrovės jokios įtakos ir net nebandė jos daryti.

Paskutiniu laiku išskeltas dar vienas biznierių veiklai būdingas reiškinys. Pasirodo, kad viena stambi Britų firma yra paėmusi už \$10.000.000 parangą pastatyti

Kur Ispanijos auksas?

Du pagarsėję komunistai, dabar Stalino priešai Bonnoje ir Diusseldorfe skaitė viešas paskaitas apie Sovietų Rusiją. Garsumas Ispanijos pilietinio karo generolas Gonzales arba El Campesino, Maskvos karo akademijos auklėtinis, pareiškė, kad Stalinas ruošiasi ne ginamajam, bet puolamajam karui ir nepuolas tik dėl to, kad pasirodymai dar nebaigti. Jo bičiulis, Ispanijos komunistų partijos kūrėjas, pareiškė apgailestavimą, kad 1936 m. kartu su El Campesino daugiau kaip pusę Ispanijos išdo aukso — 3 milijardus aukso pezetų — laivu išsiuntę į Maskvą, o 7 sunkvežimius aukso — 1,5 milijardų aukso frankų — pasiuntę į Prancūziją, jos komunistų propagandai sustiprinti.

Laukiami pasikeitimai Kanados vyriausybėje

"The Ensign" praneša iš patikimų šaltinių, kad netrukus bus padaryta pakeitimų Kanados vyriausybėje. Dabartinis užsienių r. min. Pearson būsiąs paskirtas vidaus reikalų min., krašto apsaugos min. Claxton — užsienių r. ministeris, savo vietą perduodamas Martin, o teisingumo ministeris Garson iš kabineto pasitrauks ir grįšias į teismą.

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Ir pereita savaitė praėjo įtempto laukimo ženkle. Didžiosios painiavos niekur neatslūgo, bet niekur ir neįsitempė. Vyksta užkulisinės grumtynės, kurių atomazga sukelia naujas audras arba atoslūgi.

Korėjoje jau trečia savaitė laukiama realizuojantis gandus apie galimas paliaubas. O tikrų ženklių vis nesirodo. Kinai užsispyrusiai tyli, o JTO taip pat oficialiai ir juos dar nesikreipė. Tik šią savaitę Vašingtone susirinko posėdis Korėjoje karinių jėgų turinčių valstybių atstovai, kurie svarstys ir oficialaus paliaubų pasiūlymo klausimą. Tuo tarpu gi Korėjoje vyksta aršios kovos. JT kariuomenė lauziasi ir raudonųjų geležinį trikampį, kuriame sutelkta 180.000 karių. Trikampio pietinės bazės Chorwon ir Kunhama jau krito. Raudonieji smarkiai priešinosi, tačiau laukiami, kad jie bus priversti pasitraukti į naujas pozicijas už 60 mylių.

Bet idomiausias įvykis Korėjoje buvo praėjusią savaitę JAV krašto apsaugos sekretoriaus gen. Marshallio netikėtas vizitas ir 6 val. pasitarimas su visais generolais. Kas tai per pasitarimas, kokiu reikalu ir kokias instrukcijas Marshallis atvežė generolams, nieko neskelbiama. Žurnalistai jį apspito klausdami ar esą kokių vilčių greitos paliauboms, o jis trumpai atkrito, kad to reikią klausyti Mao Tse Tungo. Reikia spėti, kad Marshallis bus nuvežęs labai svarbių žodinių instrukcijų, kurių nenorėtų fiksuoti popierių. Gal būt, tai liečia karo veiksmų sulėtinimą akivaizdoje lankiamųjų derybų dėl paliaubų, nors pats Marshallis Tokio pareiškė greitom paliaubom netikėti, o tuo pat metu, kai jis ten lankėsi JAV jungtinio štabo šefas gen. Bradley Londone reikalavo, kad D. Britanija ir kitos valstybės pasiųstų Korėjon daugiau karinių pajėgų.

Japonijos taikos sutarties reikalavimai senatorius Dulles tebesiaiskina su britais Londone. Apie derybų eigą tuo tarpu nepaskelbta nieko. Tuo tarpu Sovietų Sąjunga įteikė JAV notą, kurioje pareiškė, kad iš sutarties su Japonija negali būti išskirta jokia valstybė, kuri dalyvavo kare prieš Japoniją.

Irane padėtis kiek atslūgo, kai D. Britanija paskelbė principo sutinkanti pripažinti nacionalizaciją, o bendrovė leido praktiškai pradėti derybas. Tiesa, bendrovė savo atstovus paskelbė esant ne pilnateisiais įgaliojtiniais, bet tik stebėtojais, tačiau Irano vyriausybė juos traktuoja kaip pilnateisius įgaliojtinus ir su jais derasi. Kaip toli tose derybose nužengta, lig šiol nepaskelbta nieko, o nacionalizacijos komisija vykdo savo darbą ir jau pareikalavo iš bendrovės net pedruoti visų įmonių raktus.

Ruošiama sovietinė Lenkijos konstitucija

Maskvos įsakymu Lenkijos komunistinė valdžia ruošia naują konstituciją. Bolševikinių pavirtusių sudaryta didžioji "konstitucinė komisija", kurios prieky pastatytas prez. Bierut, o į jos sudėtį įeina seimo atstovai, pavadijų tarybų nariai, ūkininkų organizacijų, darbo unijos, kooperatyvų, komсомоlo bei komunistinių organizacijų atstovai, o be to, kvieštiniai "specialistai". Komisijos paruošta konstitucija busianti pateikta patvirtinti seimui, o prieš patvirtinimą busi praves tos viešos "diskusijos", t.y. mitingai, kuriuose bus šaukiama ir į padanges keliami konstitucijos "laisvės". Beabejop toks didelis aparatas ir ilga procedūra numatyta tik

Krašte tebesitęsia neramumai, o įtampa dar padidino Sovietų reikalavimas nutraukti Irano vykdomus tvenkinio statybos darbus Azarbeidžiano pasienyje, nes pakilęs vanduo ir Sovietų Azarbeidžano teritorijoje. Nors toje srityje sovietai pasienyje turi sukaupę nemažai kariuomenės, Irano vyriausybė reikalavimą atmetė. Bijomasi, kad gali kilti naujas konfliktas bei pasikartoti neramumai šiame rajone. Vakarams tai yra vis dėlto įrodytas, kad Irano vyriausybė dar nėra Maskvos tarnyboje.

Naftos pramonės centre Abadane vietoj britų jau iškelta Irano vėliava.

Paryžiaus konferencijoj tik tiek nauja, kad vakariečių kvietimą Maskva atsakė, jog Visinskis į Vašingtoną liepos 23 d. atvyks, bet su sąlyga, jei toje konferencijoje bus svarstomas Atlanto sąjungos bei JAV bazių Europoje klausimas. O Maskvos spauda vėl smarkiai puola JAV "rinkų ieškančius biznierių".

Europos gynimo organizavime tebeieškoma išeities iš nesutarimo dėl vadovybės Viduržemio jūrų srityje. Čia yra net 4 siūlymai. Gen. Eisenhoweris siūlo, kad ši sritis priklausytų Europos gynimo štabui ir kad jos vyriausiu vadu būtų paskirtas JAV admiralas. JAV štabai taip pat siūlo, kad vadu būtų paskirtas JAV admiralas, bet kad sritis būtų laikoma atskira karine sritimi, turinčia saugoti Eisenhowerio turinčią sparną, bet priklausytų Vašingtone nuolat veikiančiam Atlanto sąjungos valstybių organui. Tuo tarpu Britai reikalauja, kad vadu būtų paskirtas Britų admiralas ir kad šio rajono karinių pajėgų pagrindiniu uždaviniu, greta paramos Eisenhoweriui, būtų pripažinta parama Britų Artimųjų Rytų karinėms pajėgoms, o taip pat apsauga D. Britanijos susisiekimo kelių su Commonwealthu. Tuo tarpu Prancūzai siūlo vadovybę palikti JAV admiralui, bet patiems Prancūzams palikti savą vadovybę, kad ir sukurduotą bendram vadui, kurios uždavinys būtų apsauga Prancūzijos ryšių su Š. Afrika.

Kiekviena valstybė žiūri pirmiausia savų interesų, tad sprendimą rasti nelengva. Šioms painiavoms išaiškinti pereitą savaitę į Europą išvyko JAV jungtinių štabų viršininkas gen. Bradley. Jam grįžus, bus siekiama kokio nors kompromisinio sprendimo.

Gen. Eisenhoweris esąs pareiškęs, kad be įjungimo Vokietijos Europos gynimas neįmanomas, tačiau šiuo reikalu nepadaryta nei žingsnio pirmyn.

Didžioji Britanija jaudinasi dėl karaliaus ligos, kuris nebegalėjo net dalyvauti Norvegijos karaliaus priėmimo iškilmėse. Jau net kalbama, kad karalius abdi-

kuosias, sostą užleisias dukrai Elžbietai. Bet ypatingą sensaciją sukėlė dingimas dviejų britų diplomatų, dirbusių ministerijos centre, anksčiau dirbusių Britų ambasadoje Vašingtone. Vienas iš jų Donald Duart MacLean, JAV skrybiaus tarnautojas, Britų atstovo JTO sekretoriaus brolio, o antras Guy Francis de Moncy Burges, dirbęs Tolimųjų Rytų sekcijoje, laikomas marksizmo-leninizmo specialistu ir, kaip toks, nuolat dirbęs prie notų Maskvai paruošimo. Abu tie diplomatai nuo gegužės 25 d. dingę, kaip į vandenį. Kadangi dėl jų reikiama didelio susijaudinimo, tai, matyt, jie bus išvogę kokių nors labai slaptų dokumentų, nors oficialiai tai ir neįteigta. Sakoma tik, kad jie žinoję ministerijos slaptajam kodą. Jų ieškoma labai stropiai. Į tą darbą įkinkyta visų kraštų policijos bei kiti organai, o pėdsakai labai blankūs. Nustatyta, kad jų būtų Paryžiuje. Iš ten buvo pasiųstos telegramos vieno žmogui ir motinai, o kito motinai, bet pasirodė, kad jos rašytos ne jų ranka ir ne anglo. Pasigirdo gandas, kad vienas iš jų buvęs Italijoje, kuris telegramoje rašė išvykstant ilgesniui atostogų į Viduržemio jūrą, bet oficialiai teigiama, kad tai netiesa. Jų suėkimui skiriamas tiek svarbos, kad iš Londono į užsienius išvyko specialūs agentai, o įvykis tiek sukreitė, kad JAV ambasada Vašingtone i Vašingtoną susitarė su saugumo įstaiga dėl bendros veiklos prieš šnipus bei sabotaznikus.

Išskirųjų tokios istorijos visus nuteikia labai liūdnai. Kuo gi galima pagaliau pasiteisinti? JAV MacArthuro byloje didieji tužai savo parodymus baigė. Dabar apklausinėjami mažesnieji liudininkai. Pereitą savaitę Aukščiausiasis JAV teismas atmetė 11 komunistų vadų skundą ir patvirtino dar 1949 m. spalio mėn. teismo sprendimą, komunistų partijos gen. sekretorių pasmerkusį 3 mt., o 10 kitų komunistų po 5 mt. kalėti (sektoriui bausmė mažesnė kaip karo veteranui). Kartu 1940 m. Smith Act paskelbtas konstituciniu. Tai įgalina saugumo organus griebtis priemonių ir prieš kitus JAV komunistus. Komunistų sferose dėl to reikiama didelio susirūpinimo. Kaip girdėti, raivosi ir mūsų šalis.

Kanada toliau vykdo ginklavimosi programą ir užsakė už \$60.000.000 12 naujų laivų. Džiaugiamasi, kad St. Lawrence kelių apžūriję JAV kongresmenų komisija ir laukiama, kad prisidėjimui prie "Jūrų kelio" klausimas netrukus bus svarstomas kongrese. Reikiama susirūpinimo, kad kongresmenai pasisakė už paramą kanliui, bet nenori remti elektros jėgaines statybos.

Užsienių r. min. Pearson praėitą antadienį pasisakė prieš pasmerkiamą prekyvimo su kraštais už geležinės uždangos. Prekybos sulaukymas, esą, kartais blogiau paveiktų vakariečius negu anuos kraštus. Būdinga, kad tą patį dieną Europos ekonominėje komisijoje lygiai tokią pačią nuomonę pareiškė sovietų atstovas Artutjunian. Esą, prekyba jums naudingesnė, negu mums. Pearson šią savaitę vyksta keleto savaitę į Europą.

Ontario provincija džiaugiasi geru pavasariu, žadančiu puikų derlių, o pietų Alberto praėjusią savaitę iškrito daug sniego, pridariusio milijonus nuostolių.

Ontario provincijoje Antidiscrimination Act virto įstatymu. Kanados provincijos jau susitarė visiems gyventojams, sukurusiems 70 m., mokėti pensiją po \$40 mėnesiui.

Viena. — Sovietų repatriacinė komisija iš Austrijos amerikiečių zonos išvyko, nes gen. Irwin pareiškė, juos jėga išsiųsiąs, jei patys neišvyktų.

Jie liks Rusijos vergijoje

JAV lenkiškoji spauda pereitą šeštadienį paskelbė sensacingą pareiškimą JAV ambasadoriaus Ispanijoje Stauton Gryffith, kuris Barcelonoje į žurnalisto klausimą "Koks likimas būtų tų kraštų, kurie yra už geležinės uždangos, jei JAV ir Sovietų Sąjunga pasiektų susitarimą?" atsakė: "Toje zonoje esą kraštai ir toliau liks Sovietų Sąjungoje, visiškai priklausomi nuo Rusijos įsakymų".

Kai po to buvę dar paklausta: "Tai tiems kraštams nėra jokios vilties?", ambasadorius atsakė: "Tie kraštai lankstosi prieš Rusijos įsakymus".

Tai cinikiškas atviras pareiškimas, o pavergtiesiems tautoms labai tragiškas. Lenkai šaukia visas savo organizacijas ir kitų pavergtųjų tautų atstovus bendrai akcijai, kad būtų išaiškinta ar ambasadorius ištikrųjų taip pasakė ir ar tai jo asmeniškai nuomonė ar ir vyriausybės. Jei pasirodytų, kad dėtai tiesa, visi privalo sukilti prieš šį mirties sprendimą, šaukia "Dz. dla W."

Pastebėtina, kad Gryffith anksčiau buvo JAV ambasadorius jau bolševikinėje Lenkijoje ir jo paminėtas lankstymasis beabejop pirmiausia lenkams taikomas. O vis dėlto ir mūsų JAV organizacijos turėtų nepraleisti progos pasistengti išgauti įsak-

mų Gryffith pasisakymą pasmerkiantį Valstybės Departamento pareiškimą.

Lenkai nenori eikvoti jėgų

Londone veikianti Lenkų vyriausybės komisija krašto reikalams nutarė rūpintis, kad Lenkijai būtų teikiama radio transliacijų taikliau informuojančių apie pasaulinės politikos raidą, kad būtų užmegztas tiesioginiai ryšiai su kraštu ir pasisakė griežtai pasipriešinti, jei būtų bandoma Lenkijoje sukelti bet kokius sąjūdžius, netarnaujančius lenkiškam reikalui, galinčius atnešti tik aukų, nes vakariečiai dar neturį aiškios nuomonės dėl sovietų pavergtųjų tautų ateities.

Otava. — Po Sikorskio buvęs Lenkų karo meto vyriausias kariuomenės vadas gen. Sosnkowski, kuris gyvena Kanadoje savame ūkyje. egzilinės vyriausybės iškviestas į Londoną. Greičiausia jam numatomas koks darbas kariniuose lenkų planuose.

Otava. — Kanada netrukus paskirs ambasadorių Jugoslavijai, su kuria, sako užsienių reik. ministeris, ji jau turinti labai bičiuliškus santykius. Diplomatiniai ryšiai buvo nutraukti 1950 metais.

Klausykime lietuviško "Amerikos Balso"

Keista, jog taip mažai mūsų išeivių klausosi lietuviškųjų "Voice of America" transliacijų. Matyt, nedaug kas turi tiek stiprius priimtuvus, bet tie, kurie tokius turi, būtinai turėtų jas klausyti. Klausytojų kritikos siūnimams 1790 Broadway, New York, N.Y. padėtų pagerinti šį stipriausią lietuvių Amerikos lietuvių ryšių su savo pavergtą tėvynę kovojant už visiemis brangius demokratijos ir laisvės idealus.

Šiuo metu "Voice of America" lietuviškoji transliacija Toronto ir visuose Kanados bei JAV rytiniuose pakraščiuose girdima 12 val. dieną, 5:45 v.p.p. ir 12 val. naktį. Stipriausios transliacijos bangos — 13, 16, 19, 25, ir 31 FN. Tik 5:30 val. transliacijos perduodamos vien 48 ir 49 bangomis.

Vatikano radio lietuviškos transliacijos

Iš Vatikano liet. progr. sekma dieniais 15 val. V. Europos laiku — 9 val. ryto Naujorko ar Toronto laiku — šiomis bangomis: 31,10; 25,55; 19,84 ir 196 m.

Pirmadieniais, trečiadieniais ir šeštadieniais: 20 val. V. Europos laiku — 2 val. p.p. Naujorko arba Toronto laiku — šiomis bangomis: 50,26; 41,21; 31,10 ir 196 m.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND
SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Sapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of CanadaPrenumerata Kanadoje ir JAV metams \$4.00, pusmečiui \$2.50
Kituose kraštuose metams \$4.50, pusmečiui \$2.50Įmokėjė nemaziau \$10.00 skaitomi garbės prenumeratoriams
Adresas pakeičiamas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

441 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas EM 3-4265

Mes mirėme, kad jūs laisvi gyventumėt

1942 m. vasarą didelis būrys mokytųjų patraukė mėsą ties keliu iš Telsio link Raimo miškos. Ties keliu, kaip ir visose Lietuvos miškuose, vyrų būrys gerokai dominavo ir nežia pusiui aksominiai žaltis pievas, banguojančios javų laukus. Vasaros diena pilnoje grožio, bet ekskursijos dalyviai nejuokavo, nešėdėjo. Netoliese matosi Raimo miškas. Jis juok, rodos, niekuo nesiskiria nuo kitų Lietuvos miškų, nes pušys susimaišę su eglėmis, apacioje pilna kadugių, paparčių; šakų tankumas pilnas gyvybės: paukščiai ir paukšteliai stengiasi vienas kitą pralenkti savo čiulbėjimu, dužia uodai ir musės, o saulės spinduliai sidabrų nudažo besidrikančius voratinklius. Priėjus miško kampa randame lentą su užrašu: "...čia buvo nukankinti 72 žemaičių žemės sūnūs". Toliau stovi naujas lietuviško stiliaus kryžius, trys didžiulės užverstos duobės — masiniai kapai ir prie medžio kamieno — Rūpintojėlis. Prie "duobių" kita lenta su užrašu: "Mes mirėme, kad jūs laisvi gyventumėt". Visų veidai apsiniaukia. Apie įvykių vietą primėtyta popierė, keleta skudurų. Nežinia, ar jie čia netęcia pateko kaip šiukšlės, ar užliūdo nuo žudynių dienos. Apžiūrėjame vietą beveik nepakibę, nes visų mintis užgula kankinimų tyrimo protokolo daviniai:

"...daugelio galvos subadytos šautuvų durtuvais, išbadytos akys, replėm nuplėsti rankų pirštų nagai, pilvo šonai perplauti ir rankos sukištos lyg į kišenius, kojų oda nušutinta verdančių kopūstų sriuboje, kurios keli kibirai rasti pas duobes, nugaros oda sukepusi kepinant kankinius ant elektros įkaitintos metalinės plokštumos ir kt."

Nušiimam kepurės ir giedam Marija, Marija. Visų akys pilnos ašarų ir žvelgia kažkur į toli. Spėjau, jos žiūri tolyn per Lietuvos lygumas ir kalvas visa eile tokių kapų nuklotas. Sužino, kad tarp nukankintųjų nėra nei turto, nei valstybės vyrų, kurie pagal komunistų doktriną turėtų būti naikinami. Vos pradžios mokyklą baigę amatų mokyklos mokiniai, gimnazistai, paprasti darbininkai, ūkininkai ir smulkūs valdininkai — tai šių bausių žudynių kankiniai. Šiose duobėse kraujas dar beveik šviežias, rodos, net kvapą užuodi, o kankinių artimųjų ašarom sudrėkinta aplink esanti žemė, rodos, sako, kad niekas negali mylėti daugiau kaip tas, kurs savo gyvybę dėl mylimos tėvynės atidavė.

Ilgai tokioje vietoje būti negalima, nes oras ten tvankus, kalba nesirūša ir pajunti, kad gyviems reikia grįžti į gyvųjų pasaulį. Tad pasukam vėl į vieškelį, kuris eina, eina ir šokiasi po visą pasaulį, kuriuo šimtmečiais vaikščiojo taikingas lietuvis, ir savęs klausėme: kodėl lietuviui reikia tiek daug kentėti ir žūti? Kancija, sakoma, grūdina dvasią. Jei lietuvis ramaus būdo, jei lietuvis liaudies dainose dažnai girdisi verksminga gaida ir tokie pat žodžiai, jei mūsų dainius Maironis sakė: "Laimingas tas, kas apsišverkt dar gali — palengvins tam ašaros skausmą nors dalį", tai dar nereikia, kad lietuvių tauta amžiais ir verkšlena ant didžiojo Rytų-Vakarų kelio. Jei krikščioniška religija sako, kad kentėjimai suteikia nuopelį amžiną gyvenimą pas Dievą laimėti, tai kiekvienas Europos istoriją žinas žmogus žino, kad lietuvių tauta tam tikrais laikotarpiais yra net nulemusi Vidurio Europos istorinę raidą. Nekartą lietuvių kantrybės styga buvo pertempata, trūko ir lietuvių kardu ir ugnimi savo kerštą įvykdė Prūsiose, prie Maskvos

vartų ir Ukrainos lygumose. Kerštas, narsa ir tėvynės meilė vedė neskaitlingus lietuvių pulkus į pergalt 1919-20 m. ir 1941 m. birželio partizanais.

Kas, kad caras supūdė šimtus kalėjimuose, o Sibiro taigas lietuvių kaulais nubaltino; kas, kad Raimo miškos bestiališkausi būdu nukankinta 72 lietuviai. Cėrvėnės paplentės, Pravienišės, Zarasai, gausingos sužvėrėjusių komunistų pasimagninimų vietos — koncentracijos stovyklos, tai lietuvių tautos skausmingoji kalvarija. O lietuvių tauta ir šiandien kovoja už egzistenciją ir niekas, net ir pats Kremliaus slibinas nedrįs tvirtinti, kad lietuvių tauta bus sunaikinta. Kaip iš po žiaurios galios žiemos pavasarį vėl kyla dilgas iš žemės, taip ant visų izmų bei sugyvuėjusių žmonijos griuvėsių pasaulis vėl išvys Lietuvą. Verkė lietuvis motinos Raimo miškos, verkė Pravienišės, Zarasose ir kitur, verkia dabar savo sūnus partizanų nužudytus ir išniekintus miestelių gatvėse matydamos, bet tos ašaros palengvina joms skausmą, o mūsų šventąją žemę gaivina lyg palaiminta rasa iš dangaus. Kas tėvynėje, kas plačiam pasauliui išlaikyti — visi kėnciamie nuoskriaudą ir neteisybę, bet visi žinome, kad sprendžiamoji valanda artėja. Jei lems ta pasauliui žūti — žūsim ir mes, jei lems išlikti — išliksime ir mes ir lėm lankysime žudynių vietas, lyg kokias šventoves, o jų dabar bus pilna Lietuva. Žuvusiųjų auka bus išpirkusi Tėvynę laisvę, nes juk jie pasakė: "Mes mirėme, kad jūs laisvi gyventumėt".

M. Norkus.

Iš lietuviškųjų organų veiklos

— VLIKo ir Mažosios Lietuvos Tarybos Prezidiumo atstovai šiomis dienomis Reutlingene, V. Vokietijoje, pasirašė susitarimą dirbti iš vien Tėvynės Lietuvos labui. To susitarimo komunikatas bus paskelbtas sek. ELTOS numeryje.

Vatikano atsakymas VLIKui
Balandžio mėn. VLIKas pasiuntė specialų raštą popiežiui Pijui XII, proga 25 m. sukakties nuo Sv. Sosto bulės "Lithuanorum gente" paskelbimo. Dabar VLIKo pirmininko vardu yra gautas toks Vatikano atsakymas:

Monsinjore,
Šventasis Tėvas su ypatingu pasitenkinimu priėmė sūnišką laišką, kuriame p. Brazaitis ir Jūs Jį pasveikinote Apaštališkosios Konstitucijos "Lithuanorum Gente" paskelbimo 25 metų jubiliejaus proga.

Skausmingos dabarties aplinkybės, deja, neleidžia jo švesti, kaip tam laimingam įvykiui derėtų. Bet aš galiu jus užtikrinti, kad Aukščiausiasis Ganytojas labai giliai ima į širdį sunkius bandymus, kuriems dar tebėra atiduoti Jo sūnūs lietuviai, ir kad ateityje, kaip ir praityje, Jis nenuostos rūpinės idant prigimtosios ir pagrindinės visų tautų teisės būtų respektuojamos.

Su šiais jausmais Jis mieliai suteikia Jums, o taip pat p. Brazaitiui ir visiems, kuriems jūs atstovaujate, prašomąjį Apaštališkąjį palaiminimą. Malonėkite, Monsignore, priimti mano atsidavimo mūsų Viešpatyje jausmus. (pas.) Domenico Tardini.

Min. Savickis Skandinavijoje
J. Savickis, buv. Lietuvos Nep. Pasiuntinys ir Igaliotas Ministras Skandinavijos kraštais, lankydams Norvegijoje savo prietelius bei norvegų oficialiuosius asmenis (URM-jos vedėją, seimo pirmininką, bei narius ir kt.) taip pat buvo priimtas oficialioje audiencijoje pas norvegų karalių Haakoną. Karalius itin domėjosi dabartine Lietuvos būkle

Europa strategijos parastėje

Neįtikėtinas žaidimas

JAV vieša informacija sudaro toli nepalančią vaizdą apie vakarietišką pasaulį ir jai vadovaujantį Vašingtoną. Pastarasis atrodo lyg netekęs lygsvaros. Pareikšimai senato tyrimo komisijoje Douglas MacArthur atleidimo reikalu yra nepaprastai prieštarauja ne vien asmens reikalui, bet ypač dėl JAV strategijos. Vyriausybės kalbėtojai — gen. Marshall ar gen. Bradley — nesumežia logiško mazgo strategijos srityje. Korėjos įvykių pavėsyje jaučiamas atlaidumas mobilizacijos srityje. Ir dabar kalbama apie jaunųjų karinių apmokymą, tik nutylimas laikas.

Karo ūkio sraigtai lyg atleidžiami, o ypač kainų priežiūros įstatymą paskelbus nekonstituciniu. Tik apsiginklavimo mašina vis sparčiau sukasi. Karo kreditoriai kaskart didinami — prez. H. S. Trumanui persant taiką, o jo opozicijai tapus labai karingai. Maistatyje dėl lėno žibalo neįsigaivai prasliko žinia: amerikiečių divizijos siunčiamos į Europą. Tai dėjos tik ką gen. Bradley pareiškė: ak, mes esame neapsiginklavę, taip silpnai...

Apstūbėję tuščiažodžiavimo dėl JAV karinės strategijos vėl pasirodo vakarinė Europa tyliame horizonte. Jos siluetai yra neįsiskiriami iš bendros pasaulinės strategijos. Tat ir verčia moti Europos strategijos paraštę.

Ties jos praeitimi dažnai stabtelėjo britų tos srities žinovas B. H. Liddell Hart, kuris vienas pirmutinių įrodinėjo vakariečių ir sovietų susikirtimą, kai JAV sovietai dar tebebuvo garbinami. Pastarajame leidinyje "Defence of the West", 1950 m., New York, jis nurodo daugelį vakariečių sukurtų strateginių mitų ypač vakariniame Europos fronte. Esą, prancūzai ir sovietai turėjo jėgų atsvarą prieš vokiečius. Jei vokiečiai netikėtai palaužė prancūzus ir pasiekė Kaukazą, tai tik dėkui strateginiam nenusivokimui tikimamai priešintis. Tos knygos 76 p. jis atvirai juokiasi iš E. Bevin, kai šis 1947 m. tarė: "Ši gentkartė daugiau nekariaus". Esą, taip kalbėta ir 1914

bei ryškino svarbiuosius Norvegijos klausimus.

Belankydamas Stockholmą min. J. Savickis turėjo progos matyti naują Švedijos karalių Gustaf Adolf ir susitikti su visa eile žymesnių politikų: URM-jos prof. Unden, Parlamento Užsienio Komisijos pirmininku, min. Sandler ir kitais seimo, visuomenės bei spaudos žmonėmis. Visi jie rodė gyvo susidomėjimo Lietuvos reikalais.

Kopenhagoje min. J. Savickis panaudojo plačias pažintis iš ankstyvesniųjų laikų ir turėjo pasikalbėjimus su URM-jos vadovais bei su daugeliu žymesnių danų politikų.

Geteborge ir Malmoe jis apilankė ten iš seno esančius lietuviškuosius veikimo židinius. Buvo jo aplankyti ir estų bei latvių tenykščių kolonijų vadai.

Min. J. Savickis, sekmingai atlikęs turėtus uždavinius Skandinavijos kraštuose, pro Pfullingą šiomis dienomis vyksta į nuolatinę savo gyv. vietą pietų Prancūzijoje.

Lietuvių archyvas

VLIKo paskirta liet. archyvo vadovybė paskelbė ir viso pasaulio lietuvių atsišaukimą ir drauge instrukciją, kaip rinkti medžiagą ir ją siųsti Lietuvių Tremtinių Archyviui (2601 W. Marquette Road, Chicago 29, Ill.), o laiškais apie išsiųstą medžiagą painformuoti V. Liulevičių (4322 So. Fairfield Ave., Chicago 32, Ill.). Medžiaga yra inventorizuojama. Archyve bus sukoncentruota viso pasaulio lietuvių istorinė medžiaga, atvaizduojanti įvairiausių jų gyvenimo etapus.

Pabaltijo Moterų Taryba nutarė ryšium su birželio įvykiais paruošti tam tikrą atsišaukimą ir viso pasaulio moteris. Taryba buvo atstovauta moterų klubo suvažiavime Houstene ir ištikimybės parade. Iš lietuvių pirmininkė yra adv. B. Novickienė.

GEDIMINAS GALVA

Europa strategijos parastėje

šaurės ir vidurio Prancūzijos pramonės centrus. Tos srities pramonė, jei ji ir nebūtų pilnai panaudota sovietų, tačiau netal kininkautų vakariečiams. Svarbiausia — milžiniškas specialistų skaičius galėtų patarnauti sovietų pramonei sustiprinti.

Sovietams pradėjus antpuolį centriniame fronte, kairysis ir dešinysis frontai taip pat nebus pamiršti. Iš Austrijos, o greičiausia per šiaurinę Jugoslaviją būtų smogiama į Po lygumas, kurios yra ne vien Italijos aruodas, bet taip pat jos arsenalo. Dešinysis sparnas sieks užimti Suomiją, — kuri jau negalės priešintis, — atsidurti šiaurinėje Norvegijoje ir Švedijoje. Jo pietiniai daliniai užimtų neginamą Daniją, o tuo labiau pietinę Švediją ir Norvegiją, kurioje mūšiai galėtų ilgiau užsitęsti. Tačiau labai abejotina ar norvegų ir vakariečių pasipriešinimas galėtų daugiau padaryti už palaidojimą tūkstančių pėstininkų.

Gen. v. Manteuffel samprotavimai

"Life", 1951. V. 28 Charles I. V. Murphy "The War we may fight" 80-81 p.p. patiekia vokiečių generolo samprotavimus: "Jei sovietų centrinis smūgis jaus grėsmę iš Danijos ar Alpių — jie negalės jaustis saugiais centriniame Europoje. Šis samprotavimas vertė A. Hitlerį paskubėti užimti Daniją ir Norvegiją prieš puolant prancūzus. Mes iš patirties žinome, jog sovietai yra ypač jautrūs puolant juos iš tolimo, o ypač iš artimo sparno. Kaip tik ši priežastis verčia daryti išvadą, sovietus pulsiant Daniją ir patekti Skandinavijos širdyje. Mano nuomone vakariečių orų puolimai gali sutrukdėti tą kęšlą, nes jie gali suteikti Skandinavijai rimtą paramą".

Čia pravartu pastebėti, kad ir Skandinaviją sovietams yra atviras ne vienas kelias. Todėl orinis puolimas gali būti abejingos vertės.

Vakariečiai, gen. v. Manteuffel žodžiais, prieš Sovietus turi persvarą karių išlavimui, medžiaginėje ir kariuomenės judrumo srityse. Šias pirmenybes turint būtų jų pragaistis vesti pozicinių karą.

Jo formulė yra labai paprasta: neturėti pastovių linijų, apkasų ar sustiprinimų, bet apsigynimą gilumoje ir oro laivyno taktinį puolimą mūšio lauke. Toji formulė, gnyminios srityje, jo žodžiais pavadinta "vortinkliu". Jei Sovietai negalėtų įsistiprinti

dešiniame ar kairiame sparnuose, sovietų pėstininkijos masė turėtų atsitraukti nuo Rhein.

Pirmas susidūrimas, nors jis būtų ir laimėtas, nieko neišpriešias. "Sarvuocių ir lėktuvų uždavinys ne erdvę laimėti, bet priešą sunaikinti. Tačiau tai nereikia "Feldschlacht", mūšių vadovautų Friedrich Didžiojo ar Napoleono, bet nuolatinius kariuomenės grėžimus, siekiančius priešą sunaikinti. Tokio pobūdžio karas reikalingas didelės erdvės karo veiksmams. Ateities kare erdvė bus daugiau lemianti negu II pasauliniame kare".

Ši jo išvada papildytina šukiu: "Bergždžia kariuomenė milžiniškam skaičiui prieš milžinišką priešą skaičių. Jūs turite kokybę perblokti priešą skaitlingą kariuomenę".

Šie gen. v. Manteuffel idomūs apibendrinimai prašosi paaiškinimo. Tat verčia stabtelėti ties skirais veiksniais, kurie negali būti iš anksto tiksliai aptarti. Karas, didžiausia žmogaus pajėgų įtampa, remiamas eile netikėtų įvairiose veiklos srityse. Tat įrodė ir II pasaulinis karas, kurio metu sukurta daugelis naujų priemonių. Jis bus patobulintas ir pritaikytas ateities neišvengiamai pabaisai, kuri atidėta iki šarvų užbaigimo. Šiam paruošties metui reikalingos pravoros akys, o atečiai — gilus žvilgsnis.

Karinis veiksnys

Minėjam Sovietų divizijas. Jos nėra tolygios, pav., amerikėnės. Sovietų divizijoje yra 10.800 vyrų, kai amerikėčių — 18.500. Sovietų 175 divizijos yra tolygios 102 amerikėnės. Tos divizijos dar sumažės, jei pridėsim: amerikėčių karinio veiksmingumo pajėgumas santykiu su sovietiniais 150:100. Kitais žodžiais tos divizijos yra tolygios 68 amerikėnėms divizijoms.

Karo metu sovietinė divizija gali būti padidinta dvigubai ir siekti 22.000, o amerikėnė ar europinė jų vadovybėje ligi 60.000. Tuo atveju Sovietų 175 div. teturės 2 mil., kai 25 div. vakariečių — 1.5 mil. vyrų. Amerikėčių kariuomenė yra siuntinėjama po platų pasaulį, gi sovietai yra labai jautrūs šiuo požiūriu, nes bi jo svertumų įtaką, kurios gali blogai nuteikti jų karius ir palaužti sovietinį "patriotizmą". Tačiau tai nesudaro pagrindo prileisti, jog sovietai nedės pastangų užimti Europą iki Pirenėjų, kad paskubomis baigus naikinti krikščioniškos kultūros pagrindą.

JAV patyręs karo taktikas gen. James M. Gavin yra šalininkas karinio veiksmingumo teodrijos, kuriai įgyvendinti Europoje reikalinga rinktinė kariuome-

nė, nepaprastai judri, didelio ginklų pajėgumo: atominius sprogmenis panaudojant ne vien iš lėktuvų, bet ir artilerijos pabūklais. Tokia kariuomenė gali išvarginti priešą dalinius, o sunaikinus Sovietų gyvybinius telkinius ir dalimi pakirtus važmą, taktiniais puolimais nušluoti vieną dalinį po kito. Šis samprotavimas taip pat reikalingas pataisos. Amerikėčiai kariai pernelyg yra papratę prie patogumų. Tiems patogumams išlaikyti kariuomenė apsunkinama nebūtinais daliniais, kurie mažina judrumą.

Atominis ginklas yra tobulinamas. Las Vegas bandymų išdavos nuslepamos. Jei atominiai sprogmenys būtų pritaikyti pabūklų šaudmenims ar raketoms, III pasaulinis karas atsidurtų visai naujoje plotmėje. Tais ginklais, jei jų sovietai neturės iki susidūrimo, gali būti sunaikinta kariuomenė prieš jos puolimą.

Atomikas specialistas Dr. Charles Christian Lauritsen, amerikietis, nurodo, jog ateities idealu yra TOT (Time on Target): gausybės pabūklų apšaudymas atominiais šaudmenimis vieno taikino. Tą taktiką amerikėčiai pirmą kartą panaudojo prie Casinoo. Jo manymu, tas ginklas Sovietams užkirstų kelią žygiuoti ir Vakarų Europą. Gen. J. Lawton Collins žodžiais yra paraboliski: "Ten, kur priešas statys žmogienos sieną, mes turėsime ugnies sieną".

Tie pareiškimai per entuziastiški. Leiskime laikui karą entuziastus įsitikinti, kad vienu ginklu nūdien nesunaikinamas priešas, kuris deda visas pastangas apsiginkluoti.

Tad amerikėčiai dėl išradimų neturėtų būti taip išdidūs, kaip prancūzai, atsirėmę į Maginot "neperžengiamą mirties sieną".

Geopolitika

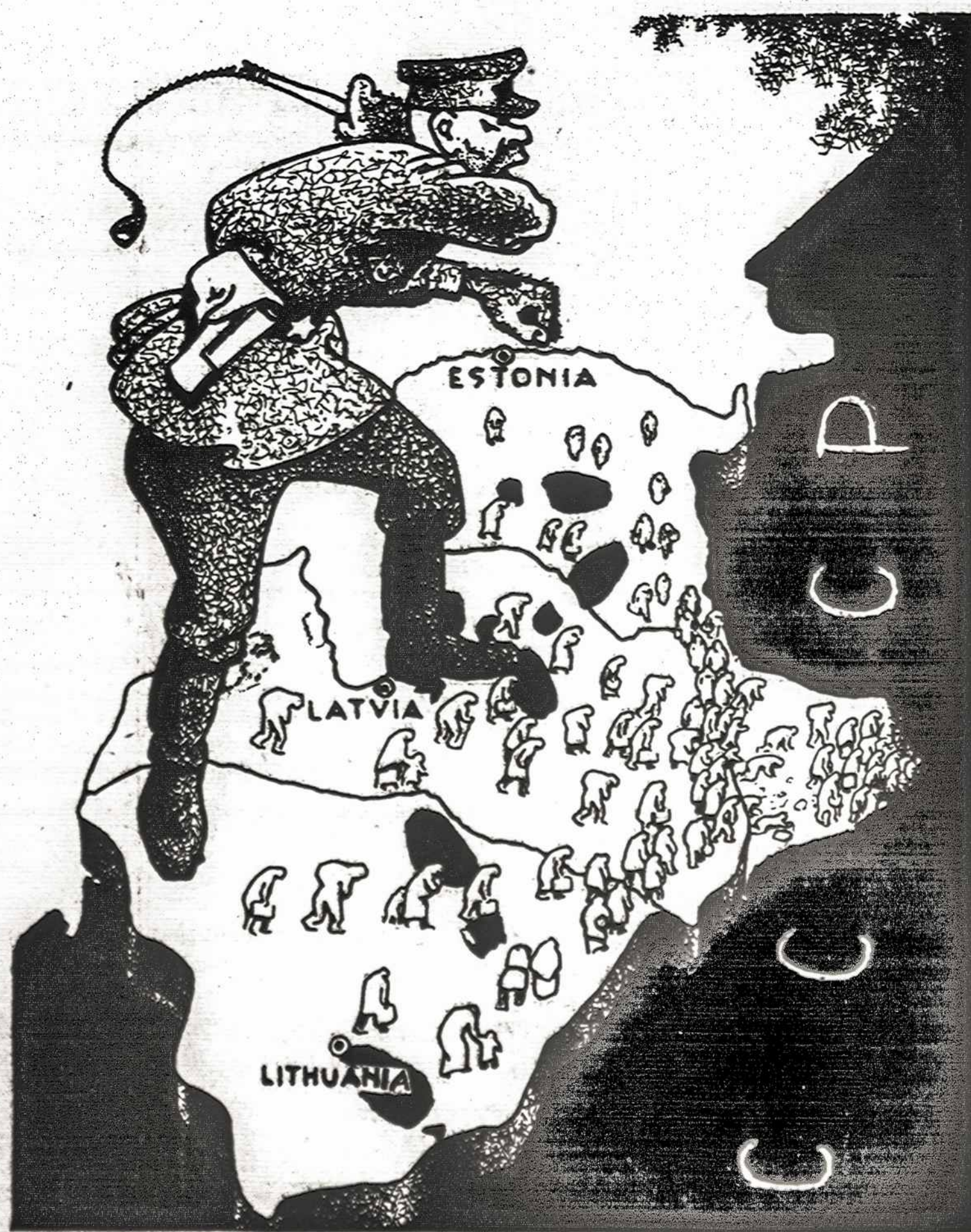
Sovietų erdvė, milžiniški žmonių ištekliai ir vakariečių dovanotos strateginės pozicijos sudarys sąlygas apstybei karinių manevrų. Spėjama, kad sovietams žygiuojant ir Vakarų Europą būsią dideli važmos sunkumai dėl reto geležinkelio tinklo ir tolimų gamybinių centrų Užuraleje. Bet nereikia pamiršti, kad nemaža pramonė ir maisto ištekliai yra dovanotoje centriniame ir pietinėje Europoje. Vakariečiai pamirštą, kad važmai gali būti panaudoti Baltijos jūra, kurios pietiniuose krantuose apstu įvairių telkinių.

Amerikėčiai gerokai perdada sovietų psichologinį pakitimą, atsidūrus kariuomeni Vakaruose. Tuomet, esą, pirsianti disciplina ir jie pereisį kariauti priešą pusę. Ar pasakoriai nurodys pavyzdžių, kad vokiečių žemėje jie būtų perbėgę ir priešą pusę? Tat buvo tik savoje žemėje, atsidūrus pralaimėjimo ženkle, bet ne siekiant galutinų laimėjimo laurų. Psichologinė srityje ir amerikėčiai turi silpnų, gal didesnių už sovietus, kai nežino už ką jie kariauja.

Politinėje srityje sovietai gali sulaukti kliūčių iš sukilėlių. Jie gali pasunkinti karo eigą, bet ne ją lemti. Jei amerikėčiai pasikliauna didelio veiksmingumo ginklu, ar logiška prileisti, kad beginkliai lemtų karą? Prancūzų sukilėliai, britų oroganiuoti, tik padėjo krašte įvesti tvarką. Lenkų sukilėliai buvo nušluoti. Lietuvių 2000 jaunimo veltui paaukojo gyvybes persekiojant bolševikus, prasidėjus vokiečių veiksmams. Aš nežinau ar vakariečiai jau suskato organizuoti ir remti partizanų, kad jie galėtų būti bent kiek veiksmingi karo metu. Tą klausimą palietus atsimintina žymios komunistų brigados, kurios jau nūdien apginkluojamos. Jos bus įjungtos į kenkimo, kurstymo ir šnipinėjimo barą. Ar vakariečiai jau suskato net savo panosėje draugingai nusiteikusių turėti kovinių bičiulių?

Ateityje lems technika, o labiausiai paruoštas žmogus kovoti ir mirti. Vakariečiai turi techniką. Ar jie turi idealus? Sunaikinti bolševizmą yra laikinas tikslas. O kur idealai?

Technika vakariečiams sudaro esmę. Strategijos srityje mažai ką naujo yra sugalvoję, nes TOT yra išvada Napoleono taisyklės: "kariuomenės pajėga pareina jos skaičiaus ir greičio sandaugos". Leiskime tikėti, kad svajonės atitiks tikrovę.

Čekistas siuntėja Pabaltij

Birželio 14 dienos proga

KALBANT UŽ NEGA LINČIUS KALBĖTI

J. BRAZAITIS.

1. Globalinė piktybė

Birželio 14 diena skausmingai ir neišdildomai įsirežė į mūsų atmintį. Jos daugiausia pabūgė atsidūrėm vakaruose. Turėtume jaustis laimingi, kad ji nebesi-kartoja mūsų akys ir su mu-mis. Bet laimingi būti negalime, kada žinome, jóg likusieji tėvynėje jau pergyveno 7-8 tokias ir dar žiauresnes deportacijų ban-gas. Perdaug bausių įsivaizduoti nelaimę deportuoto žmogaus — šeimos išardymą, greitesnį ar lėtesnį naikinimą Sibiro šalty, alky, panikinimą. Nemažiau siaubinga iš perspektyvos matyti tautos deportavimą ir nai-kinimo eigą. Per dabartinius ne-laisvės metus iš Lietuvos jau iš-vežta 550.000. Priskaitant išim-tus iš Lietuvos vokiečių okupa-cijos metu, Lietuva yra netekusi 850.000, arba daugiau kaip 25-30%.

Tačiau lietuviai ir kiti pabal-tiečiai yra tik dalis tų naikina-mųjų sovietinės sistemos įstaty-mo keliu nustatytose žmonių su-naudojimo ir sunaikinimo įstai-gose. Dalino ir kiti buvo skai-čiuojama, kad sovietinėse darbo stovyklose esą 15-20 mil. Bet So-vietų buv. vyr. prokuroras, ku-riam buvo tekę vartoti sovieti-nių bausmės lagerių kortelę Maskvoje (ir kuris pats paskui pateko į sovietinį kacetą) nuro-dė skaičių 25-30 mil. (Der Spie-gel, 1951. V. 23). Jo minimas skaičius gali būti naujesnis ir tikslesnis, nes paskutiniu laiku ateina žinios apie masines de-portacijas iš Vengrijos ir kitų sa-telitinųjų kraštų. Deportacijų bangos auga ir plinta, kad pri-pildytų sovietinius mirties ma-lūnus.

Jų produkcija? — Jei vidutinis laikas, kurį išveria deportuotie-ji esąs nelaisvės kaip treji me-tai, tai vien nuo antrojo pasauli-nio karo pradžios per sovietų kacetus turėjo pereiti tris kartus po 15-20 m. (imant minėtus kuklesnius skaičius). Prieš to-kius skaičius blanksta žuvusiųjų skaičiai karo metu. „Talikos“ metai pražudė daugiau gyvybių nei kruvinąsi pralinkusio ka-ro metai.

Karas ir taika — tie žodžiai iš papratimo vartojami. Iš paprati-mo ir suplikacijos tebegieda: nuo bado, maro ir karo apsau-gok, Viešpatie. Ir gegužės mėnesį laisvėje esantieji šaukiai: Ka-raliene taikos... Bet sovieti-nių kacetų akivaizdoje tų žodžių turinys seniai pasikeitė. Tiesa, karas tebereikia dviejų susidū-rimų, kuriame vienas antrą žu-do, bet vienas puola, antrasis gi-nasi, vadinasi, abudu kovoja. Nū-dienė taika, t.y. pax sovietica, reiškia irgi susidūrimą, kuriame ginkluotasis paima beginklį, su-riša ir žudo jį nesiginantį. Tai pasaulinio masto žmonių sker-dykla, o ne taika... Karo bai-dosi visi. Ir visą energiją įkinė, kad tik atitolintų baisiojo ato-mo panaudojimą. Kaip turėtų su-telkti energiją propagandai prieš sovietinius globalinio masto mir-ties malūnus. O akivaizdų šven-tojo taikos žodžio piktnaudojimo visi laisvieji ir pavergtieji galė-tų visa širdimi šaukti: nuo sovie-tinės taikos apsaugok, Viešpatie!

2. Tik laisvųjų ir pavergtųjų solidarumas...

Per maži ir per silpni esam, kad galėtume tėvynėje likusiems ar išvežtiesiems padėti iš esmės. Nei atskirų žmonių nei atskirų tautų pastangos neišspręs taut-ažudybės problemos, kuri virto jau globalinio masto. Tautų nai-kinimas galima sustabdyti tik visos žmonijos pastangomis. Visuotinis piktas tegalima paša-linti tik visuotiniu laisvųjų ir pavergtųjų solidarumu.

Laisvasis pasaulis tai ima su-proti. Niekados nebuvo tiek kalbų apie Europos vienybę ir solidarumą. Ima suprasti, bet ne-nori praktiškų išvadų iš to dary-ti. Iš esmės niekada europinis pasaulis nebuvo toks nesolidarus kaip šiandien akivaizdoje sovie-tinės grėsmės. Šveicarų dienra-sis „Die Tat“ po paskutinės Euro-pinės Tarybos konferencijos pik-tai pareiškė, kad Strasburgas virsta tuščios plekyklos simbo-liu. Daugelis iš europinių vadų laikosi to kuklaus gyvulėlio tak-tikos — kai vieną vilkas pjauna,

kita tenkinasi kinkas drebinda-ma su tuščia viltimi: o gal jam užteks ir manęs nelies, reikia tik nejudėti ir balso neišduoti...

Taip dar tuo tarpu yra. Bet piktintis tokia padėtimi nereikia. Mes gyvenom nuo ano vilko at-skirti tik menkutes žemės juos-telės. Buvom kaimynai. Turėjom žinoti, kad pavergtųjų aimanos ir tada ėjo iš anapus tos juostos. O mes steigėm draugiją sovie-tinių tautų kultūrai pažinti. Ten buvo deleguojami atsakingi par-tijų lyderiai. Prof. Krėvė Micke-vičius primena, kad tai buvo da-roma net užsienių reikalų mi-nisterijos iniciatyva, paskatini-mi ir pinigais (L.L., 1951 m. ko-vo-balandžio mėn.). Darėm, kad tik įsitemkume ir rūstybė nuo savęs nukreiptume...

Ne iš karto ir mes praregėjo-mė. — Prof. A. Maceina savo naujausioje knygoje „Jobo dra-ma“ kalba apie „kraštines situa-cijas“, kuriose atsidūręs žmogus pradedą galvoti apie savo egzis-tencijos giliausią esmę. Nebuvi-mo grėsmėje nubyra jam visi at-sitiktiniai rūpesčiai, kasdienybės blizgučiai. Žmogus atsistoja pa-kraštę prieš nebūtį ir tada visu aiškumu praregi. Tada prasideda jo didžiausias pasiryžimas, kovoti už savo buvimą išlaikymą... Ši mintis tinka ir tautų gyvenimui. Mes esam atsidūrę tokioj „kraš-tinėj situacijoje“, ir mes esam praregėję, kur yra tautos buvi-mo ir sunaikinimo priežastis. Mumyse atbudo pasiryžimas ko-voti ir į tą kovą pašaukti visą pasaulį. Bet mūsų tragedija, kad mums su laisvųjų pasauliu vis dar nelengva susikalbėti. Leng-viau mes suprantami amerikie-čiams, bet sunkiau europiečiams. Kol pastarasis nėra toj „kraštinėj si-tuacijoje“ atsidūręs, jam tebėra svarbus kasdienybės reikalai. Mintis — pasipelninti iš rusiškų ar kinietišku bolševikų juos gai-vališka pavergia. Mintis, kad jų pristatomi bolševikams gink-lai eis tautų naikinimo procesui paspartinti, kad tas procesas vie-ną dieną bus nukreiptas ir prieš juos pačius — sunkiau priimtina tiems patogumui, savo patogumo, miego įmigusiams.

Koks pasakų riteris pažadintų iš to letargo buvusią gražuolę Europą?

3. Pirmieji žadintojai ir išbudimo ženklai

Iš šalių ateina žadintojai ir atgailojantieji šaukiai. Dalinas, Nikolajevskis, Kravčenko, Cam-pesino, Lipper ir daugel kitų, ištrūkusius iš Rusijos vergų sto-vyklų, yra trimaitai, kurie drebina kasdienybės patogumuose su-kietėjusių europiečių mintis. Prancūzų kacetininko Rousset pastangos sutraukė 100.000 buv. politinių kalinių apie tarptautinį komitetą kovai su koncentracijos kalėjimais. Tas pats Rousset by-loje su komunistų laikraščiu do-kumentaliai įrodė sovietų sto-vyklų žiaurumus. Gegužės pa-baigoje Belgijoje panaši byla, kurioje 27 liudininkai stoja liu-dyti prieš tautąžudybės kaltinini-ką Sovietų Sąjungą. Tai vis pri-vatų iniciatyva. Bet ji telkiasi, auga ir nenurims, iki vakarų są-monė bus galutinai pažadinta.

Visuomenės opinia spaudžia valstybes ir aukščiausią šiuo me-tu tarptautinį politinį areopagą — JTO. Demokratijos malūno ra-tai lėtai sukasi, bet sukasi ir pa-grindinai. JTO pradėjo nuo žmo-gaus teisių kodifikacijos, toliau priėmė genocido konvenciją. Dar toliau ekonominėje bei socialinė-j komisijoje pritarė minčiai medžiagą apie priverčiamojo darbo stovyklas surinkti. Artė-ją dieną, kada Sovietų Sąjunga turės būti sodinama formaliai į žmogžudžių ir tautąžudžių suolą.

4. Ir mūsų įnašas

Mūsų, kurie vieni iš pirmųjų vakariečių patekom į sovietinius malūnus, pasipriešinimo pastan-gos nenueis veltui. Kaip buvo sunku iš pradžių prakišti ką nors apie sovietinius žiaurumus. Šian-dien jau „neutraliojoj“ Šveicari-joj, kada baltietis rašytojas Schaperis savo šimtas ir kelin-toje paskaitoje ištais skaito Lie-tuvos partizanų atneštą Šv. Tė-vui laišką, klausytojų minios verkia. Šiandien Vokietijos žur-nalistai prašo tos rūšies medžia-gos. „Jūsų nelaimės pavyzdžiu

norim parodyti saviesiems, kas mus laukia“.

Kiekvienai JTO sesijai šaukė-me skaičiais, pavardėmis, dato-mis, pavyzdžiais apie genocido veiksmus, kuriuos vykdė jų ko-lega JTO narys bolševikas. Mū-sų šauksmai iš pradžių buvo kraujami po gelumbe be jokios eigos. Dabar jau pažanga, kad mūsų pateikta medžiaga išdali-nama formaliu keliu visiems JTO sesijų nariams.

Didžiausias indėlis tai tėvynė-jė palikusi kraujas ir kancijos. Bet jie yra padarę net daugiau. Lietuvos partizanų pastangomis buvo paleista į vakarus knyga su partizano atsiminimais, kuri gali pasakyti vakariečiui daugiau nei eilės memorandumų.

Ateis laikas, kad bus išgirs-tas juolatos kartojamas mūsų prašymas iširti sovietų vykdo-mą tautąžudybę Lietuvoje, ją pasmerkti, pašalinti okupantą, grąžinti iš ištrėmimo dar liku-sius gyvus. Mūsų prašymai yra vienas iš daugelio šauksmų, ku-rie privers pagaliau JTO pra-bilti.

5. Tolimesnė kova prieš iliuzijas

Prabilus kada nors JTO ar jau viskas bus pasiekta? Ne, dar tik pradžia. Ji geriau negu nieko. Pasmerkim akas gal pagaliau atidarys akis vakarietinei visuo-menei ir pažadins jos pasiryži-mą. Ligi tai įvyks, dar teks di-delėmis pastangomis kovoti ne su sovietais, bet su eile vakarų iliuzijų. Iliuzija, kad su laiku so-vietų režimas savaime pasikeis ir sužmoniskės. Iliuzija, kad sa-telitinuose kraštuose pasiseks įvykdyti titoizmą, ir viena po ki-tos valstybės išeis iš sovietinės įtakos. Iliuzija, kad kelios de-simtys radio stočių atidarys so-vietų valdomų kraštų gyventojams akis ir jie demokrati-niu ar revoliuciniu keliu pakeis re-žimą. Ir visiems tiems pervers-mams iš vakarų pusės užteks tų gražių žodžių. Tie žodžiai, nors jie bus ir labai puikūs ir iš šir-dies sakomi, turės panašius reikš-mės kaip kerėtojo, burtininko burtažodžiai norint pagydyti or-ganizmą, kuriam reikalinga chi-rurginė operacija.

Tik smūgis iš šalies priver-tė europines valstybes apsigal-voti ir sustabdyti karui reika-lingos medžiagos gabenimą į so-vietus ir jų satelitinius kraštus. Smūgis per kišenių (negauti Amerikos paramos) joms buvo toji „kraštinė situacija“, kuri priverė juos sustabdyti bolševi-kų rėmimą. Juo labiau tik smū-gis iš šalies privers sovietus su-

griauti savuosius kalėjimus ir grąžinti laisvę žmonėms ir tau-toms.

Kokiu būdu toks smūgis iš šalies turėtų ištikti Sovietų Sąjun-gą, čia jau politikų ir didžiųjų strategų reikalas.

6. Kaip vakariečiai į vakariečius

Gyvename jau tarp svetimųjų. Ne tiek į savuosius, kiek į juos tenka nukreipti veiklą. Doku-mentais ir įtikinimais jiems rei-kia sudaryti atitinkamą opini-ą. Atsišaukimais siūsti liudijimus, kaip vienas ar antras, trečias, tūkstantasis lietuvis buvo nuo bolševikų nukentėjęs, buvo vienas iš tų mažų konkrečių darbų, kurie galės būti ir liudijimais būsimajai bylai ir dokumentas, kuris prisidės prie reikalingos opinijos sudarymo. Būtent, pa-dės visiems vakariečiams, o ypa-čiai europiečiams susigyventi su mintimis, kurios vestų jau į kon-krečius veiksmus. O tos mintys, su kuriomis jie turėtų susiprasti, yra šios:

sovietai yra sulaužę visas žmo-gaus teises, kurios tik buvo ga-rantuotos JTO chartoje, Žmo-gaus teisių deklaracijoje, Geno-cido konvencijoje ir dvišaliuose susitarimuose;

visa sovietinė sistema yra pa-grista tautąžudybės reiškiniais ir

norint vergų stovyklas panaikinti, išleisti kalinius į laisvę, reikia sulikviduoti pačią sovietinę sis-temą;

tatai tegali padaryti tik bendros laisvųjų ir pavergtųjų pa-stangos;

laisvuosius tam įpareigoja eu-ropinis ir vakarietinis solidaru-mas, jų pačių ateities likimas, nes Europos likimas negali būti dalomas;

kelias tai veiklai laipsniškas: sudaryti visuomeninę opini-ą, kuri ypačiai demokratiškoje Amerikoje yra galingas veiks-nys; pasmerkti sovietų vykdo-mus genocidinius veiksmus JTO; įpareigoti JTO narius pritaikyti sankcijas ir padaryti kitas logiš-kas išvadas.

Šitai mes galim sakyti ne tik kaip lietuviai, kuriems jų tėvy-nės ir tautiečių likimas rūpi. Tai kalbam kaip europiečiai, kaip vakariečiai, kuriems rūpi ir Eu-ropos ir visos žmonijos likimas. Mes kalbam, nes mes esam ge-riau praregėję, nes likimas mus pastatė ant tos kraštinės ribos, už kurios eina žmogaus ir tautos nebūtis. Mes kalbam, nes mes tu-rime kalbėti. Kalbėti ir už tuos, kurių lūpos užčiautos ar kurių jau tik kaulai ir kapai gali būti iškalbingais liudininkais. Kal-bėti ir tuos, kurie dar gali išsigel-bėti, gelbėdami kitus.

Lemtingoji diena

Naujorko bendradarbio ALMAUS

Prieš 3-4 metus, kai daugumas pabėgėlių dar trūnijo DP sto-vyklose, pasklido gandas, jog kažkoks amerikiečių karininkas ar senatorius pareiškė, jog jo komisija radusi, kad Sovietų Są-junga ekonomiškai, finansiškai ir žmogiškai būsianti karui pasi-ruošusi ne anksčiau 1952 metų.

Ši lemtingoji data buvo pakar-tota keletą atvejų vėliau... Ki-lo Graikijos karas, Berlyno kon-fliktas, nemaža DP-kų laizybą kinto, kad rusai kvailiausi sviete sutvėrimai būtų, jei nepaimitų didžiosios motinėlių Rusijos šlo-vėi ir gerovei, bei taip vadinamo komunizmo, pergalei, Vakarų Europos...

Bet nieko neįvyko. Kai prieš metus numušė ame-rikiečių Privateer ties Liepoja ir Palanga, daugelis mūsų jau šo-kom „karo šoki“, bent liežuviais. Nieko neįvyko. 1952 dar buvo už daugiau kaip 800 dienų...

Korėja praėjo. Du milijonai susikibo. Lyg tie riebus ristikai televizijos ekrane. Čiupinėja vie-nas kitą, neva rankas laužo. Viens paguldo, tada tą paguldo. O pranešėjas tik mala, lyg tie Jungtinių Tautų diplomatai. Bet dienos slenkia ir gabiiu biziernių apskafciavimai kartais duoda ne tik pelnus, bet sprendžia didelių,

Tiki šia data, pav., ir automo-bilių pramonė. Liepos 1 jie nu-traukia pigių „karų“ gamybą, bet — mūsų biznis yra pada-ryti pinigų. Jei mums racionuo-ja metalo žaliavą, tai mes tēga-minsime tik prabangiuosius automobilius, kurie mums neša didžiausią pelną. (NYT. 6. 5. 51).

Tiki lemtingąja data ir Ame-rikos karo šefai. Ak, ta MacAr-thuro audra, tiek triukšmo pada-rė! Viens prancūzų laikraštis net suabejojo „Ar tik jie Sovietų ne-provokuoja?“. Sunku būtų pati-kėti, kad gen. MacArthuras, ku-ris patarėjais buvo visa eilė Ry-tų Europos kilmės smarkių vy-rų, būtų buvęs taip kvailas, kad prieš tą lemtingąją datą bū-tų norėjęs amerikiečių jėgas Azijon subrukti. Pagaliau tulas tėvas Walsh prieš išvykdamas pas Eisenhowerį aplankęs Mac-Arthurą, korespondentams žo-dis žodin pareiškė: „Jis prašė perduoti gen. Ike, kad jo — Mac-Arthuro — strateginė programa Tolimuose Rytuose nereiškia Eu-ropos besąlyginio išdavimo so-vietams“...

Sovietams, kurių 300.000 karių pilnoj aprangoj šiuo metu ma-nevruoja Vakarų Vokietijos pa-kraščiais Drew Middleton, „New York Times“ korespondenas Frankfurte, dėlto seniai nervus prarado. Gegužės pradžioj jis jau skubinosi paaiškinti, kad „ten dar nesą jokių duomenų prileis-ti sovietų kariuomenės išsijudi-nimo atakai. Bet, žinoma, reikia pripažinti, jog toks sovietų ar-mijos pajudėjimas į poligonus palengvina jai tokią ataką, jeigu

BRONIUS POVILAITIS

GAMOS MOKSLŲ MAGISTRAS

Daugumą mūsų akademikų emigracinis gyvenimas privertė nueiti į fabrikus. Tik jaunimas ir viena -antra išimtis iš senes-nių nepasiduoda ir veržiasi į mokslus. Prie tokių išimčių pri-klauso ir agr. Bronius Povilaitis, gegužės 28 d. McGill universi-tele, Montreale, pasiekęs gamtos mokslų magistro laipsnio-Master of Science. Tai pirmas iš nau-jai po karo atvykusių lietuvių pasiekęs aukštesnį mokslo laips-nį viename iš garsiausių Kana-dos universitetų.

Bronius Povilaitis, gimęs 1907 m. rugsėjo 5 d. Šiaulių apskr. baigęs Linkuvos gimnaziją, 1925 m. įstojo į Ž. Ū. akademiją. Dot-nuvoje, ir ją baigė 1929 m. Nuo 1930 m. pradėjo dirbti toje pat Akademijoje vyr. asistentu bendros žemdirbystės katedroje. 1934 m. pradėjo skaityti ž. ū. pagrindus namų ūkio sekcijai. 1939 m. pakeičiamas Sėklų kont-rolės stoties direktorium į Kauną. 1941 m. grįžta atgal į Dotnuvą ir skaito specialinę žemdirbystę iki pat išvykimo į Vokietiją 1944 m.

Vokietijoje nuo 1946 iki išvyki-mo į Kanadą — 1949 m. dirbo Baltų universiteto mokomojam personale Hamburge-Pinneber-

ge. Be to, nuo 1948 m. buvo Bal-tų Centrinės Tarybos lietuvių atstovu Britų Zonai.

McGill universitete pradėjo dirbti mokslinį darbą nuo pat at-vykimo Kanadon — 1949 m. prad-džios. Jam buvo pavesta tyrinėti piktžolių sklędygimo proble-mas. Magistro laipsniui gauti p. Povilaitis parašė darbą teze: „Study of Dormancy in Weed Seeds“. Tyrimu metu kartu jam teko specializuotis augalų selek-cijos srityje. Naujojo gamtos mokslų magistro mokslinis dar-bas greitai laiku bus atspausdin-tas Kanados Žemės ūkio Insti-tuto leidiniuose. Bronius Povi-laitis šiuo metu yra gavęs Mc-Gill u-to pasiūlymą ruošti dak-taro laipsniui augalų selekcijos ir genetikos srityje.

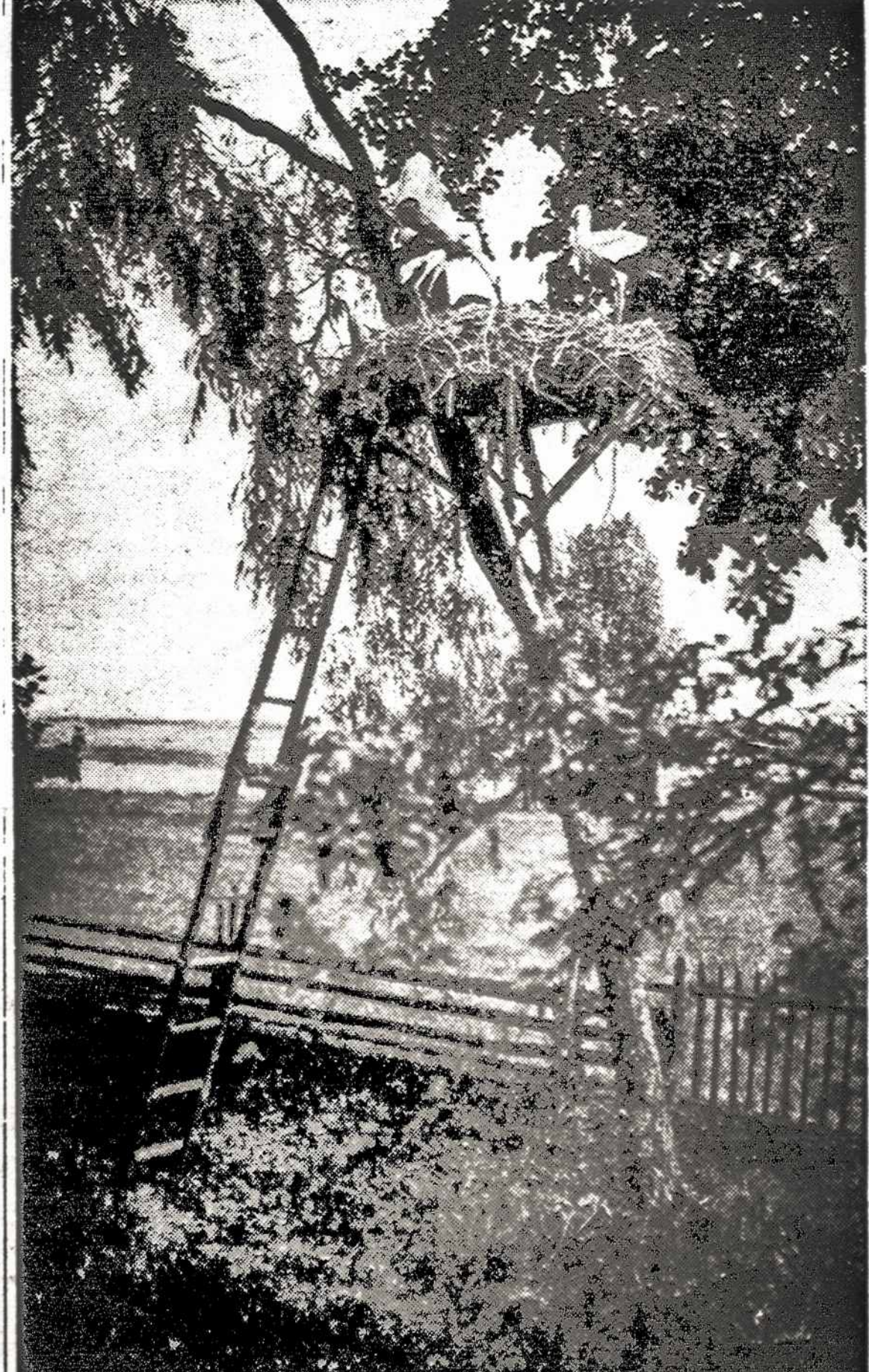
Visą laiką, nuo pat studenta-vimo laikų, Br. Povilaitis buvo aktyvus įvairių organizacijų da-lyvis. Šiuo metu jis yra Agricul-tural Institute of Canada narys ir Montreale At-kų Kuopos val-dybos narys. Nors ir gyvendamas kiek toliau nuo Montreale, jis yra nuolatinis įvairių lietu-vių pobuvių dalyvis.

Kaip ir kasmet, McGill moks-lo laipsnių įteikimo iškilmės sut-raukė netoli 10.000 dalyvių. Įvairius laipsnius gavo 1547 stu-dentai-tės. Iškilmų kulminacinį punktą sudarė garbės daktarų laipsnių suteikimas tokiems gar-senybėms, kaip John Thoburn, Williamson-B. A., M. Sc., Ph.D., kanadietis, Pietų Afrikos deiman-tų kasyklų savininkas, Lewis, Williams Douglas, B. A., D.C.L. Lh.D., buvęs Amerikos ambas-a-dorius Londone, Douglas Char-les Abbot, K.C., B.C.L., D.C.L., Kanados Finansų Ministeris, Brian Brooke Claxton, K.C., D.C., M.B.C.L., Kanados Krašto Ap-saugos Ministeris ir Sir Oliver Franks, K.C.B., C.B.E., Britanijos dabartinis ambasadorius J.A.V. Jis pasakė ir iškilmių pagrindi-nę kalbą. Iškilmėse dalyvavo Kana-dos gubernatoriaus p. Alexan-dro su ponu, Montreale burmist-ras p. H. Hoode ir daugelis kitų aukštųjų svečių. Visos ceremoni-jos praėjo pasigerėtina tvarka: beveik šešiolikai šimtų asmenų laipsniai buvo suteikti ir pasaky-tos visos kalbos per 3 val. Tatai labai pravartu įsidėmėti lietuviš-ky pobuvių ir susirinkimų ruo-šėjams!

Pr. Rudinskas

Vykęs straipsnis apie Lietuvą

Ne visos mažos tautos yra taip laimingos, kad jų vardas kasdien ištisais puslapiais būtų minimas kaip Izraelio. Nerasite nė vieno Naujorko laikraščio, kuris nepa-skirtų, beveik kasdien, puslapio naujienoms iš Izraelio. Apie Lie-tuvą ir kitas mažiuks, nebazine-rių ir „politicians“, šalis šiuose laikraščiuose tiek randama, kiek jos naudingos didžiosioms ša-lims. Tik katalikai, ar kuri eko-loginė grupė prisimena jas daž-niau savo magazinuose. Ypatin-gai įdomus buvo straipsnis „Li-thuanian Calvary“ (Lietuvos Kalvarija) „Sign“, parašytas len-ko amerikiečio Tado V. Tulėjo. Autorius, buvęs karo laivyno ka-rininkas, šiuo metu profesoriau-jas vienoje New Jersey mokyk-lų, labai objektyviai su daugeliu netraukų išpūdingai atpasakoja Lietuvos vargus. Ir Vilnių priski-ria Lietuvai ir rašo jo taisyklin-gu vardu. Būdinga, kad Thad-deus V. Tulėja ruošiasi istorijos doktoratui Fordhamo universi-te pas garsų lenkų istoriką prof. Haleckį.

Gandralizdžiai — lietuviškųjų sodybų pažiba

IŠ PAVEIRGOTOS TĖVYNĖS

Vėda ALMUS

Draugas Yla kuo skubusiai

privalo sveikinti Stalina...

Balandinė "Tiesa" spinduliuodama įsidėjo šitokią štai žinią: "Vilkių, Tarybų Lietuvos" kolkūje didelis dėmesys skiriamas arkliams. Visi arkliai žiemoja gerai jiems paruoštuose tvartuose. Jie gerai šeriami ir prižiūrimi pagal iš anksto jiems sudarytą planą-grafiką. Kiekvieną dieną arkliai valomi. Dažnai atvyksta veterinarijus gyd. Gulekas. Jis patikrina arklių sveikatą, duoda arkliniams konkretūs patarimus. Nemaža paramą teikia arkliniams kolkūko sanitaras A. Vėverskis. Drg. Vėverskis nuolat tikrina arklinių darbą, arklių būklę". Pasirašė J. Bakanas.

Tai ištikrųjų didelis įvykis, drg. Yla. Jei jau arkliai rūpinami daugiau negu arkliniams, tai aiškiai roja ženkla. Sveikintie Stalina, kur arkliai gali kvepuoti taip laisvai...

Pirmyn Draugai Nužemintieji

Drg. Yla ir drg. Bimba su Mizara turėtų rimtai susirūpinti ar kartais LTSR neatsigauna nacionalistinės tendencijos. Kiek ką prokuratura baudžia tai vis žyds arba rusus, bet labai retai lietuvius... Va, štai, balandžio mėn. pradžioje už spekuliaciją Vilniuje Mėšos ir Pieno pramonės Ministerijoje nubausti draugai: Vašil Gostjev — 25 metų, Feiba Gofman — 10 metų, Aleksiej Kočetkov — 15 metų, K. Belejov — ir K. Survila — po 10 metų. Kyšininkai: G. Begisdzianov ir V. Zedunov nubaus ti po penkis metus kalėjimo.

Vakare šalia esančiuose rūmuose drg. Nemykin skaitė pasakaitą lietuviams "Sovietiniai Deputatai — Liaudies Tarnai".

Klaipėda lietuviškesnė už Vilnių

Turimomis žiniomis, Klaipėdoje dabar yra daugiau lietuvių negu Vilniuje. Daugumos gyven-tojų pavardės lietuviškos, ir laikraščiuose minimos pavardės taipgi lietuviškos. Tačiau karinio uosto rajone gyvena daugiausiai rusai ir zona yra kontroliuojama. Civilinis uostas nei dešimtadaliu neprimena Klaipėdos paskutiniiais Lietuvos metais. Tai daugiausia vis kariniai transportai, aprūpiną bazę.

Ruošiamasi vasaros sezonui

Sovietinė spauda rašo, kad gegužės 15 d. pradėjo veikti daugelis poilsio namų Palangoje, Birštone, Kulautuvoje, Druskininkuose, Lampėdžioje ir Valakumpiuose. Lovų skaičius Palangoje padidintas pusantro karto. Atstatyta viena vasarinė. Tis vasarines baigia. Atstatoma koncertų estrada.

Prof. Ivanauskas apie kolkūkių sodus

Zinomas Lietuvos gamtininkas rūpinasi, jog sodai nebūtų užleisti net ir kolektyvizacijos metu. Kadangi nesą tinkamų medelių, jis siūlo sodinti kad ir dvimečius. "Per paskutinių dešimtmetį pati gamta du kartus padarė grižtą atranką Lietuvos soduose. Buvo tai žiema 1939-1940 ir 1949-1950 metais, kai lepesnių veislių medeliai išsalo". Jis ypatingai siūlas sodinti šias atsparias veisles: Antaninčius, Baltuosius alyvinius, Strumilinius (sierinkas), pepinus ir kit. Jis siūlo taip pat atkreipti kolkūkiams dėmesį užvedant individualius sodus.

LTSR pramonė pilnai įjungta atominių hidroelektrinių statyboms

Sovietai iš paskutiniųjų skuba pralenkti Amerikos karo pramonę ir užtikrinti raudonajai armijai pakankamą kiekį atominių. Visi rusų paveikti kraštai tam tikslui turi atiduoti viską, kas geriausio. Net pati tarybinė spauda praneša, jog Volgos-Dono hidroelektrinė, kuri turės tiekti energiją atominėms laboratorijoms, iš Kauno pasiūti 25 standartiniai sudedamieji namai, kurių kvadratinis plotas 4.800 metrų. Tam pačiam numeryje skundžiasi, jog labai Vilniuje ir Kaune trūksta butų. Iš Lentvario ir Kauno pasiūti keli vagonai vinių. "Metalų" fab. Kaune Stalingrado ir Kuibysėvo elektrinėms gamina metalines dalis. "Pirmąją plataus vartojimo

mo gaminių siuntą pasiuntė Kuibysėvo hidroelektrinėms statyboms Panevėžio mėsos fabri-kas". "Lietuvos Tiekimo" bazės darbuotojai pasiuntė ir ten dar iš nepriklausomos Lietuvos užsilikusias mašinas, žemės gręžimo agregatus. Iš Naujosios Vilnios buvo išsiųsta daug dažymo prietaisų. Tai tik paskelbta. O kiek lietuvių baudžiauninkų ten vargsta, kas paskelbs? Ar manote, kad kas nors sumoka LTSR už tai? LTSR moka Rusijos imperialistams sunkesnes reparacijas, negu nacių Vokietija ar kitos tautos.

"Klasinės kovos" pavyzdys

Lietuvos komunistų partijos oficioze skaitome tokį pranešimą "...Atvertę tamsią Laukaičio gyvenimo knygą randame: buožė, vokiečių okupacijos metais aręs žemę tarybiniais belaisviais. Užsimaskavęs niekšas, kuris buvo pralindęs į partiją ir vėliau išsiaiškinus buvo iš jos išmestas. Štai kas direktoriaują Joniškelio valstybiniam malūne ir lentpiūvėje nr. 2". Rašinio autorius J. Mackevičius baigia: Juo ši siurbėlė bus greičiau išmesta iš tarybinės imonės vado-vo vietos, juo geriau"...

Skandalingas susisiekimas autobusais Klaipėdoje

Auto transporto kontoros viršininkas Kirejev kaltinamas, jog neperverčia autobusų soferių laikytis tvarkaraščio ne tik užmiestiniams, bet ir miesto susisiekime. Žmonės su mažais vaikais turi ištisias valandas laukti autobuso gatvėje, nes iki šiol nesurasta patalpų nors laikinai stotelei.

Stato ir pavienius "namus"

D. Fiodorovič, LTSR Komunalinio Banko valdytojas sako, jog vien tik 1950 metais LTSR Komunalinis ūkis išdavė pašalpų namams statyti už 4.203.000 rublių. Buvę pastatyti 459 namai su 22.091 kv. metrų, vietoje numatyti 8.406 kv. m. Apskaičiuokite, kiek kainuoja namo pastatymas tarybiniam rajone ir kokia jo talpa. Fiodorovič pyksta, kad kai kuriose vietose žmonės neįvertinę jiems siūlomos pagalbos.

Kad skaitatyti neišvartų, mes pagelbėsime: tokio "namo" kainą, jei statytojas savų pinigų nepridėjo, o naudojo vien banko pinigus, 9159 rubliai su kapeikomis. O "namas" 48,01 kv. metrų dydžio, atseit vienas kambarelis 8 m. ilgio ir 6 m. pločio. Red.

Prisipažino

B. Lukjanov, LTSR Miškų ministro pavaduotojas, reikalauja, kad tuoj pat būtų imtasi miškų atželdinimo, nes kaikuriose vietose padėtis kritiška. "Eilė rajonų turi labai mažą miškingumą procentu... Geriausiai miškus kirtęs Rokiškio miškų ūkis, kuris laimėjo pirmą vietą ir gavo Raudonąją Vėliavą. Prastai dirbo Kazlų Rūdos, Ukmergės, Tytuvėnų, Šilutės ir Biržų miškų ūkiai".

J. Matulis pareiškė pasaulyje garų triuką

Visame pasaulyje buvo cituojama "Tarybų Lietuva", pakartota Pravdos, kad Lietuva niekad nedovanos amerikiečiams. SSSR Auksčiausioje Taryboje prof. J. Matulis buvo šio pareiškimo autorius... "Lietuvių tauta niekad neužmirš 1919 metų, kai Amerikos imperialistai kartu su Čerčiliu ir kitais Antantės vadeivomis paskandino kraujuje jaunąją Lietuvos Tarybų Respubliką..." Tikriausiai Matulis šio straipsnio ne nematė, o tik jo vardas buvo panaudotas. Vargiai tikėtina, kad tokiame asmeniui MVD būtų patikėjusi taip svarbią, užsieniui skirtą kalbą.

• Lietuvos miškų išplukdy-mas ir "draugiškasias respublikas" prasidėjo balandžio pradžioje nuo ledų išsivalius Nemuni, Dubysai, Mituvai ir kitoms upėms. Įdomiausia, jog sieliai motoriniais kuteriais gabunami aukštupin, ne žemupin, kaip anksčiau. Aišku, kur jie gabunami. Sieliai plukdomi net ežerais.

Respublikos Radijo Komiteto Orkestro dirigentu šiuo metu yra R. Geniušas, kuris dažnai perteikia klasikų kūrinius per LTSR radiją.

A. A. LAIMUTĖ BALTRUKONYTĖ

mirusi birželio 1 d. Hamiltone, St. Joseph ligoninėje, palaidota Hamiltono Naujosios Kapinės, birželio mėn. 4 d. Velionė buvo tremtinė, vos 20 metų. Hamiltone, drauge su tėveliais, ji dirbo St. Joseph ligoninėje. Turėjo gražų artistės talentą ir dažnai pasirodydavo scenoje, kaip Hamiltono lietuvių scenos mėgėjų teatro "Aukuro" vaidintoja ir šokėja. Hamiltono visuomenės ji buvo labai mylima. Ji buvo ir Moksleivių Ateitininkų Hamiltono Kuopas narė. Laimutė Baltrukonytė gimė 1931 m. vasario 3 d. Balsupių kaime prie Marijampolės. Tėvas — Kazys Baltrukonis, ūkininkas, visuomenės veikėjas. Motina — pradžios mokyklos mokytoja. Tremtyje Laimutė gyveno Schwatze ir Kufsteine, Austrijoje, ir Wuertburge — Vokietijoje, kame lankė lietuvių gimnaziją. Kanadoje ji išbuvo virš dviejų metų. Tėvai liko Hamiltone vieni. Sesuo Janina Kauneckienė su vyru Algij gyvena Toronte, teta Ona Ambrašenė ir jos sūnus inž. Alfredas, Manchester, Conn., dėdė Petras Baltrukonis ir jo žmona Monika, Hartford, Conn. Kun. Dr. Tadarauškas, josios Dvasios vadas ir klebonas savo kalboje prie grabo išreiškė viltį, kad graži Laimutės siela išlisis pas Dievą. Jos nepamirš lietuvių, apsidindami kapą gėlėmis. Jas siūbuos iš Lietuvos atskridęs laisvas vėjelis...

Hamilton, Ont.

Pirmųjų masinių tremimų i Sibirą minėjimas

Birželio 14 d. sukanka 10 metų nuo pirmųjų lietuvių masinių tremimų i Sibirą. Šią liūdą su-kaktį KLB Hamiltono Apylinkės V-ba minės birželio 17 d. Minėjimas ruošiamas su latviais ir estais kartu. Programoj numatyta oficialioji ir meninė dalys, kurias išpildys visų trijų tautybių atstovai. Minėjimam kviesti ir su-tiko dalyvauti Hamiltono vys-kupas, miesto, burmistras bei kiti aukšti miesto pareigūnai.

Minėjimas pradedamas pamal-domis Vengrų bažnyčioje (kam-pas Barton str. W. ir Mary str.) 11 val. 30 min. Pamaldos edaly-taus Hamiltono vyskupas, o iškilmingas šv. Mišias, asistuo-jant 2 kunigams, laikys kun. dr. Tadarauškas. Pamokslą sakys angliškai vyskupas, o lietuviškai kun. dr. J. Tadarauškas.

Antroji rinkliava laike šių šv. Mišių Vengrų bažnyčioje skiria-ma Tautos Fondui. Tautiečiai maloniai prašomi šią rinkliavą dosniai paremti. Aukos bus ren-kamos uždaromis dėžutėmis. Pi-nigus suskaičius bus sustatomas aktas.

Oficialioji dalis pradeda 7 val. vak. Delta Collegiate salė-j (kampus Houghton St. ir Main St. E.). Meninę dalį užpildys kiekviena tautybė, užtrunkdama po pusvalandį laiko.

Kreipiant dėmesį i tai, kad su šiuo minėjimu pasirodome "už-sieniu", — visi lietuviai jauski-nę pareigą skaitlingai dalyvauti jame. Antra vertus, mes, kurie išvengė panašaus likimo, nors vieną kartą metuose prisimin-kim tuos kenčiančius lietuvius, kuriuos Apvaizda paskyrė at- kentėti, galbūt, ir už mūsų kal-tes!... Sk. St.

Parapijos biblioteka

Gegužės 20 d. pradėjo veikti naujoji Hamiltono lietuvių para-pijos biblioteka. Biblioteką su-organizavo spaudos kiosko tvar-kytojas J. Pleinys, padedant ki-tiems ateitininkams. Šiuo metu biblioteka dar nedidelė, bet tiki-masi, kad ji nuolat augs perio-dinių ir neperiodinių leidinių skaičiumi. Jis kreipiasi i visus Hamiltono lietuvius prašydamas aukoti knygų ir įvairių žurnalų

ar kitų periodinių leidinių kom-plektus. Labai mieliai laukiama biblio-teka parama ir iš kitų vietovių ar leidyklų. Ypatingai laukiama naujai išleidžiamų spausdinių. Adresas: The Lithuanian Parish Library, 58 Dundurn St. N., Hamilton, Ont. Canada.

Seniau i Kanadą atvykusieji lietuviui pagerbė Dr. L. Levinską

Anksčiau buvo rašyta, jog Dr. L. Levinską, stažavęs St. Joseph' ligoninėje Hamiltone, sek-mingai išlaikė egzaminus ir įgijo teisę verstis gydytojo praktika. Senieji Hamiltono ir apylinkės lietuvių, įvertindami jo laimėji-mą ir reikšdamai džiaugsma, Dr. Levinsko garbei VI. 2. St. Mi-chall salėje suruošė viešą pobūvį.

Pagerbimo minėjimas prasidė-jo menine dalimi, kurią išpildė Kanadoje gimęs ir augęs jauni-mas, maždaug tarp 7 ir 18 metų. Ji buvo labai puikiai išpildyta. Mažytės mergaitės gražiai dekla-mavo lietuviškus eilėraščius, pa-šoko gana sunkius ir sudėtingus šokių solo ir grupėmis po dvi, pagrojo akordeonu. Gi vyresnio-kamos uždaromis dėžutėmis. Pi-nigus suskaičius bus sustatomas aktas.

Pobūvis pasibaigė linksmaja dalimi — šokiais, grojant lietu-viškam orkestrui "Aidai".

Iš programos ir viso pasiruo-simo aiškiai matėsi, jog rengėjai šiam pobūviui įdėjo nemažai darbo ir kad ruošėsi visa siela. Tai bylojo ne tik šauniai paruoš-ta programa, bet ir gėlių žiedai, taip gausiai puošę sceną ir kurių didžiulę puokštę buvo įteikta Dr. Levinsko žmonai.

Paminėtas senųjų kanadiečių veiksmas Dr. Levinsko atžvilgiu nėra eilinis dalykas. Šitą jų pa-sielgimą tenka įžūrėti ir kaip tam tikrą posūkį santykiuose su naujai atvykusiais. Tuo labiau,

JA VALSTYBĖS

Liet. Studentų S-gos Centro Valdyba

Birželio 21 d. baigiasi JAV lie-tuvių studentų Centro Valdybos korespondenciniu būdu vedami rinkimai. Kandidatais yra pasiū-lyti: Valdas Adamkavičius, Vy-tautas Gylis, Milda Gulbinskaitė, Vytautas Kavolis, Algirdas Kepalas, Liūdas Končius, Vytau-tas Lapatinskas, Raimundas Mie-zelis, Julius Smulskytis, Algiman-tas Vedeckas, Vytautas Zvirgž-dys. Į revizijos komisiją: Vytau-tas Germanas, Liūdas Grinius, Ona Stankaitytė, Evaldas Veleck-is, Eduardas Vitkus, Petras Že-maitis.

Kultūrinė jaunimo veikla

Praeitą šeštadienį įvyko 6-to-ji Naujorko ateitininkų "Kultū-rinė popietė". Ją suorganizavo kultūrininkas Vytautas Maželis, sėkmingai joms iki šioliai vado-vaujais. Gan gausiai susirenkūs, svetimačių jūroje skęstas, lie-tuviškas jaunimas čia susipažįsta su tarptautine muzika, lietuviška literatūra ir menu. Taip, iki šiol buvo skaityti referatai Algirdo Kepalo apie Weberį, Aldonos Ke-palaitės apie muzikines epochas, Galinos Macelytės apie Lisztą ir Sopeną, Aušros Bendoriūtės — Verdi. Literatūrinė daly buvo Prano Naujorkaičio paskaita apie A. Vaiciulaitį, J. Baužinską, V. Grajauskaitės ir Pauliaus Jur-kaus referatai. Pastarasis dabar yra nuolatinis literatūrinės va-landėlės vedėjas.

Malonu, jog ir kairoji lietuvių jaunimo dalis ruošia nors ir ma-žesnio masto kultūrinės sueigas-iškyklas. Praėjusį sekmadienį pri-vačiais automobiliais jie buvo nukilę i Bear Mountains Nau-jorko kurortą, kur išklausė dr. Dagio pranešimo, anksčiau įdo-mią paskaitą apie Lietuvių Lite-ratūrą skaitė dr. Židonytė.

IŠ LIETUVIŠKOJO PASAULIO

"Ateities" koncertas

Paskutinis pavasario koncer-tas įvyko Brooklyne, Apreiškimo parapijos salėje gegužės 27 d., sekmadienį, suruoštas "Ateities" žurnalo. Kadangi per nesuipra-timą tą pačią dieną vyko "Ope-retės" choro pasirodymas, pir-masis negalėjo džiaugtis dalyvių gausumu. Koncerto dėmesio cent-re buvo Vincė Jonuškaitė susi-laukusi nebaigiamų aploдимen-tų. Niekad nepailstanti prie sun-čiausių gyvenimo sąlygų, solistė be laudies dainų padainavo ke-lėtą arijų bei svetimų dainų. Paulius Jurkus paskaitė bebai-giamos poemos dalį, kurios iš-traukų buvo pasirodė jau anks-čiau periodikoje. Violetos Franc-kus, amerikiečių lietuvių kvartet-tas turėjo patenkinti leng-vosios muzikos mėgėjus. Kotrina Grigaitytė padeklamavo savo švelniųjų eilėraščių, gi visą pro-gramą "šiai sau" vedė aktorius Vitalius Žukauskas. Gaila, jog dėl egzaminų universitetuose pa-rengimam negalėjo atsilankyti daugelis studentų, kurių nemaža dalis buvo pasižadėję papildyti programą.

JAV Liet. Tautinės Sąjungos Seimas gegužės 19-20 d. išrinko naują vadovybę. Į tarybą įrink-ti: V. Abraitis, A. Augustinavi-čienė, J. Bačiūnas, J. Bartkus, S. Biežis, T. Blinstrubas, M. J. Col-ney, B. Dūda, J. Ginkus, M. Gu-reckas, J. Kasmauskas, A. Kal-vaitis, K. S. Karpus, A. Lapins-kas, J. Paplėnas, Marija Sims, J. Smetona, A. S. Trečiokas, Dr. S. Tamošaitis, J. Stankus, P. J. Zuris.

Valdybos pirm. Dr. M. J. Col-ney, vicepirm. M. Gureckas ir J. Kasmauskas, sekr. B. Dūda, ižd. Trečiokas.

D. BRITANIJA

Smerkia vieningo darbo ardytojus

D. Britanijos Lietuvių S-gos apygardų pirmininkų ir Tarybos posėdis įvyko Londone, Lietuvių Namuose. Jame daugumai suva-žiavusiųjų pareiškus pagėdavi-mą, kad sąjungos organai pa-smertų pasireiškusiui D. Brita-nijoje sąjūdžiui, kuriais bando-ma ardyti išeivių vienybę, tatau ir buvo padaryta; taip pat nu-spręsta daugiau rūpintis "Br. Lietuvio" išlaikymu, nutarta tirti savos spaustuvės reikala, iš-plėsti Vokietijoje likusiųjų šelpi-mą ir mėginti jų dalį, susitarus su pabėgėlių globos organizaci-jomis, atsikeldinti i Angliją. Tarybos nutarime, konstatu-vas ligišolinio vieningo darbo

St. Catherines, Ont.

St. Catherines apylinkėje gy-veną lietuvių pasiuntė per AID OVERSEAS, Inc., 9 maisto siunt-ninėlius Vokietijoj pasilikusiems seneliams, našlėms su vaikais bei džiovininkams.

Aukųto: \$5 TT Pranciškonai. Po \$3: P. Šukys, V. Pavilčius, J. Sajauka, K. Galdikas. Po \$2: M. Gverzdienė, K. Ku-dukis, V. Statkevičius, J. Alon-deris, V. Alonderis, A. Staugaitis, A. Vaicius, A. Šetikas, M. Sorius, J. Dainoras, K. Jonušas, V. Vil-džiūnaitė, St. Vaitkus, St. Valic-kus, Br. Ivanauskas, Vl. Palu-janskas, A. Norvaiša. Po \$1: J. Ališauskas, Pr. Meš-kauskas, J. Kazragis, A. Prans-kus, A. Orakauskienė, A. Anta-pilniausioje tvarkoje. Ir yra visa nelaimė, kad tuo reikalu beveik nieko nepadaryta, tad tautišku-mo išlaikymą jų tarpe tebekelia tam tikrų rūpesčių.

Adv. Jer. Valaitis.

KLB St. Catherines L. Apyl. Komitetas.

PETRONELI ir KAZIMIERUI BALTRUKONIAMS

ir jų dukrai Janinai

dėl dukters ir sesers

Laimos Baltrukonytės

mirties, reiškia gilią užuojautą

Hamiltono St. Joseph's ligoninės bendradarbiai.

Skaudžioje gyvenimo valandoje

A. A. LAIMUTĖI BALTRUKONYTEI

mirus, tėvus, seserį ir gimines nuširdžiai užjaučia

S. Bubulis.

sekmingumą, pasisakoma prieš vieningo darbo ardytojus Lietu-vo laisvinimo darbe. Jame pa-žymima, kad Taryba, vadovau-damasi s-gos suvažiavimų nuta-rimais ir ligišoline praktika, iš-ryškino, jog Lietuvos laisvinimo darbe yra šie 3 mūsų svarbiausi veiksniai: 1. VLIKas, 2. Lietu-vo diplomatai, 3. lietuvių išeiv-ųjų organizacijos. Su visais šiais organais sąjunga glaudžiai bend-radarbiauja, su jais tariasi, juos remia ir kur reikiant laikosi jų direktyvų ir linijos. Laikoma, kad tat būtina reikalinga sie-kiant išlaikyti mūsų vieningumą ir vieną sutartinį reprezentavi-mą mums draugingsos valsty-bės. Po nutarimų pasirašė Ta-rybos pirm. M. Bajorinas, sekr. J. Vilčinskas ir nariai: P. Duoba, V. Izbickas, S. Kuzminkas, J. Matulionis, J. Senkus.

T. Fondo valdytojo patvarky-mu D. Britanijoje sudaryta TF atstovybė. Jos pirmininku pa-skirtas J. Vilčinskas, vicepirm. — P. Bulaitis ir ižd. — F. Senkus.

VOKIETIJA

Žurn. A. Pauliukonis, kuris bu-vo grąžintas iš JAV i Vokietiją, dėl nesveikatos, po ilgų tampo-mų bei tyrinėjimų, iš imigruo-jančių i JAV visiškai išskirtas, nors nesveikatos jokios nerasta. Gydytojai, matyt, bijo, kad vė-liau kas jos nerastų ir kad jiems nekristų neapsižiūrėjimo dėmė. A. Pauliukonis rūpinasi atvykti i Kanadą.

Pabėgėlių Banko tremtinių sk. direktorium paskirtas ukrainie-tis Dr. L. Makarūška, buvęs Len-kijos seimo narys. IRO centrai Zenevoje buvo pristatyti 7 kan-didatai, o šis bankui pasiūlė 3, be Dr. M., dar vieną latvį ir vengrą.

Vokietijos parlamentas galuti-nai priėmė taip vadinamą "DP įstatymą", kuriuo nustatoma tei-sinė tremtinių Vokietijoje padė-tis. Pats įstatymas yra tremti-niams palankus ir suteikia jiems beveik visose srityse lygias teis-es su vokiečiais.

Visų tautybių tremtinių atsto-vai Vokietijoje įteikė IRO bend-rą memorandumą, kuriame nū-šviesta pervestųjų i vokiečių ūki tremtinių būklė ir konkrečiais pavyzdžiais nurodyta praktikoje pasitaikantis vokiečių įstaigų ne-palankus tremtinių atžvilgiu nu-sistatymas. IRO apsiėmė visais tais reikalais tarpininkauti Bon-nos vyriausybei.

Neustadt, Holstein šalia lietu-viskos vargo mokyklos steigia-mas ir vaikų darželis. Lėšų dar-želio išlaikymui paskyrė BALF.

Delhi, Ont.

Lietuvių tautos kančių minėjimo diena

Beprotiškas žudymas ir naiki-nimas lietuvių tautos, masiniai pradėtas rusų bolshevikų 1941 m. birželio 14 d. ir tęsiamas dabar, išsūkia nuostabą su kokių žiau-rumu XX amžiuje žmogus, vadi-namas taikos nešėju, žudo kitą vardan "laisvės ir tiesos". Žudy-mas, įvykdytas peiliu ar šautu-vu, vis tiek yra žudymas. Dar yra suprantama, kai vyras prieš vyrą kovoja kovoje. Bet kai ma-zus vaikus smeigia ant durtuvo, moterims piauna gerkles, se-niams lupa odą — yra žmogaus-gyvylio nusikaltimas. Kas teisin-tų i kuo teisintų tą nusikaltimą, jau tuo pačiu jis bent mintimi artėja prie žudiko. Tokios mintys kyla, prisiminus birželio 14 d. Tokios mintys kyla po tos baisios tragedijos, kai masiniai žudymai vyksta per metų metus.

Mes, laisvieji lietuviai, tą die-ną minime kaip Tautos Kančių Dieną, kaip savo tėvų, seserų ir brolių kentėjimų dieną.

Delhi ir apylinkių lietuvių tautos kančių paminėjimą ruošia birželio 17 d. Delhi miestely šia tvarka:

11.45 val. pamaldos Delhi ka-talikų bažnyčioje. Mišias laikys vienas iš vietinių anglų kunigų kartu su lietuvių kapelionu. Po pamaldų parapijos salėje įvyks tos dienos minėjimo programa.

Prašome kuo skaitlingiausiai visus lietuvius dalyvauti tautos tragedijos minėjime. Moterys prašomos atvykti tautiniais dra-bužiais.

Ta proga bus renkamos aukos Tautos Fondui.

PLB Delhi Apyl. LOK.

BALFo nūdieniai reikalai ir problemos

Iš prof. Dr. J. B. Končiaus kalbos per radio stotį, Pa.

BALFo pirmininkas
Prof. kan. Dr. J. B. Končius

Gegužės 27 d. BALF pirmininkas ilga kalba kreipėsi į Pennsilvanijos lietuvių, apibūdindamas BALF ligšiolinę veiklą ir ateities uždavinius. Mes, deja, visos kalbos išspausdinti negalime, bet spausdiname čia daug ką paaškinančią esminę jos dalį.

Kalbos pradžioje prof. kan. Končius kreipėsi į pensilvaniečius lietuvių, kaip 18 metų dirbęs jų tarpe, klebonaudamas Carmel, Pa. Sv. Kryžiaus liet. parapijoje, priminęs didelį patriotiškumą ir, aptaręs tremtinių gyvenimą bei ilgesius priėjo prie BALFo reikalų bei problemų.

Ligšiolinė BALFo veikla ėjo dviem — šalpos ir imigracijos reikalų tvarkymo — kryptimis.

Imigracija. Kaip minėjau, po antrojo pasaulinio karo į Ameriką atvyks apie 30.000 lietuvių. Tai sudaro apie 50% visų lietuvių tremtinių ir tokio didelio nuosimnio neatšikvėję į JAV ne viena tautybė. Tai vienas didžiausių Amerikos lietuvių darbo vaisių. Tačiau šis darbas dar nebaigtas. Kadangi DP komisija nespės visų tremtinių atvežti įstatyme numatyto terminu, todėl stengiamasi pratęsti bilį iki šių metų pabaigos ir atrodo, kad kongresas pakeis ta prasme DP įstatymą. Mums yra proga visus dar neturinčius garantijų, jomis aprūpinti. BALFas visą laiką skelbia laikraščiuose neturinčių garantijų pavardes. Kas galėtų duoti pastogę ir surasti darbą, pasirinkite kandidatą ir sudarykite jam darbo ir buto sutartį. Tegul nebūna nei vieno lietuvių, tinkančio pagal įstatymą atvažiuoti į Ameriką, be garantijos.

Taip pat yra keli šimtai senelių. Jei kas sutiktų globoti juos visą laiką, tokiems taip pat nebūtų kliūčių atvykti į Ameriką. Reikalinga užstatyti parūpintų BALFas. BALF įstaiga skelbs jų pavardes laikraščiuose. Gal atsiras geraširdių, kurie sutiks priimti ir savo namus bent vieną senelį ar senelę?

Šalpa. Materialė pagalba tremtiniams buvo visą laiką reikalinga. Tačiau ji ypač bus reikalinga, kai paliks vieni paliegaliai, o IRO baigs savo egzistenciją ir jie bus atiduoti vokiečiams globoti. Jiems ir toliau bus reikalingi

drabužiai, avalynė, papildomas maistas ir vaistai. Kadangi daugelis jų turės nuomotis kambarelius, tai taip pat reikalinga bus kas mėnesį sušelpiti juos pinigais. Tai atlikti BALFas galės tiek, kiek visuomenė parems jį šiame darbe. BALFas stengiasi reguliariai siųsti rūbų, avalynės ir maisto siuntas, o taip pat pinigų. Ypatingai šie nelaimingi tremtiniai prisimintini įvairių švenčių progomis, kaip Kalėdų, Velykų, Motinos dienomis ir t. t. Tokiomis progomis BALFas paprastai organizuoja specialias rinkliavas ir surinktas aukas tuojau siunčia tam tikras tremtinių kategorijas sušelpiti, kaip ligonius, vaikučius, vargšes motinas ir t. t.

Svietimo darbo rėmimas. Vokietijoje paliks, kaip minėjau, apie 4.000 lietuvių, jų tarpe 500-600 vaikų. Jiems reikės ne vien rūbų, papildomo maisto, bet ir mokyklų, kurias BALFas šelpė ir numato toliau šelpiti. Šiuo metu Vokietijoje veikia 8 lietuviškos mokyklos, jų tarpe viena

gimnazija Diepholze, progimnazija Wehnen ir 6 pradžios mokyklos. Be to, dar yra keli vaikų darželiai. Visose mokyklose mokosi apie 500 mokinių ir dirba apie 40 mokytojų. Prie Diepholzo gimnazijos yra mokinių bendrabutis, kuriame gyvena ir maitinasi apie 90 vaikų. Toms mokykloms reikalinga pastovi parama ir BALFas stengiasi centralizuotu būdu ją šelpiti. Kadangi tų vaikų tėvai daugiausiai yra ligoniniai, invalidai, todėl patys mokyklų išlaikyti negali. Mokykloms parama yra būtina. Tačiau ji negali būti pripuolama, nes tuo atveju mokyklos turės užsidaryti. Visas surinktas mokykloms lėšas BALF siunčia į Vokietiją ir paveda komisijai, kurią sudaro BALFo igaliojotinis, Tremtinių Bendruomenės ir Svetimo vadybos atstovai, skirstyti tarp mokyklų, kad nei viena mokykla nebūtų nuskruiusi.

Išemigravusių šelpimas. Didžiama atvykusių į Ameriką ar kitus kraštus puikiai kuriasi ir nugalai įsikūrimo sunkumus. Tačiau tarp jų pasitaiko vienas kitas, kuris dėl senatvės ar ligos reikalingas staigios materialės pagalbos. Amerikos įstaigos pradžioje jiems nepagelbsti, nes per 2 metus negali tapti visuomenė naista. Tenka mums patiems jiems padėti. Reikėjo jau už kelis sumokėti už ligoninę, kad apsaugoti nuo deportacijos, mirusius palaidoti, nes nebuvo artimųjų. Kaskart aktualėja reikalas steigti taip vadinamą "sheterį" — ūkį, kur tokius negalinčius savi- ni rūpintis galima būtų patalpinti. Todėl BALFas ieško tam tikslui atitinkamą ūkį įsigyti.

Pageidavimai naujiesiems ir seniesiems ateiviams. Bendrojo Amerikos Šalpos Fondo darbas dar nesibaigia. Sekmingam BALFo darbui tęsimui svarbu, kad senųjų amerikiečių gražiai pradėtas bendras darbas būtų ir toliau palaikomas ir varomas. Naujos jėgos turi įsijungti ir tęsti tą darbą. Ypač reikia neužmiršti, kad Amerikos lietuvių didelė parama ir artimoje ateityje gali pasirodyti labai reikalinga, ypač jei sugrįžti geležinė uždanga. Iš anksto turime ruošti tam momentui ir toliau būti susiorganizavę, kad pirmieji galėtume

GARSAI IŠ LIETUVOS

Iš partizanų poezijos

ZILVINAS

Tremiant

Šlėmėkite, uosiai, žaliūnai,
Sustoje sode iš šalių...
Nuo sielvarto lūpos sutruko
Ir žodžio ištart negaliu.

Sunėlis prieš mėnesį nykų
Užkaukia — graudyn vis graudyn,
Bet niekas negirdi: sunykto
Bekraujė žmonijos širdis.

Sutarškia laukuos automatai
Šaltai prasišiepia mirtis
Tik aklas pasaulis nemato
Ir niekad, galbūt, nematys...

O taip jau kas naktį-naktuzė
Žmonėliai retyn vis retyn...
Šudunda kažkas ir nužina...
Vagonų langai užkalta.

Šlėmėkite, uosiai, žaliūnai,
Sustoje sode iš šalių.
Nuo sielvarto lūpos sutruko
Ir žodžio ištart negaliu.

Tremtinių daina

(pargabenta iš Sibiro)

Pavasari paukščiai ir tėviškę grįžta...
O mes ar sugrįšim kada...
Praeis mūsų dienos, brangioji jaunystė,
Širdy pasiliks vien skriauda.

Gyvenimas eina už plieninių grotų,
Bet jis nebe tas, niebe tas...
Visa Lietuva atsidūrė Sibire
Ir kas ją į laisvę išves?

Dieviliau brangiausias, už ką tiek kančių,
Kam draudžia tėvynę mylėti?
Nejaugi brangios, laisvos Lietuvos
Neteks mums daugiau jau regėti?

Pavasari paukščiai ir tėviškę grįžta...
O mes ar sugrįšim kada...
Tai kas mūsų dienos, tai kas mūs jaunystė,
Jei tėviškę laisvės nėra.

suteikti savo broliams ir seserims dabar esantiems už geležinės uždangos pagalbą, kai tik tokią kliūtis išnyks.

Kiekvienas lietuvis Amerikoje turėtų priklaustyti Bendram Amerikos Lietuvių Šalpos Fondui, nes nario mokesčio tik 1 dol. metams reikia mokėti, o visų pagalba labai reikalinga ir svarbi. Todėl visų tų problemų aki-

vaizdoje šiandien ypač svarbu ta bendra, centralizuota, visų remiamą ir visiems bešališkai tarnaujanti BALFą palaikyti.

Pensilvanijos lietuvių visad remė šį šalpos darbą ir neabejojo, kad jie ir toliau talkininkaus šiame kilniame darbe.

Už Jūsų gailingus darbus Dievas laims ir atlygins gaušiomis malonėmis.

A. A. Juozas Kruminas

Birželio 1 d. Vokietijoje, Edmundothalio sanatorijoje, mirė rašytojas Juozas Kruminas, birželio 4 d. palaidotas Geestacho Spaakenbergo lietuvių kapuose. Velionis buvo gimęs 1914 m. Ukmergės apskr., Gelvonių vl., Palionies vienk. (todėl ir slapyvardė Palionis), mokėsi Ukmergės ir Kauno gimnazijose, ir VD universitete Humanit. mokslų fakultete.

A. A. J. Kruminas spaudoje pradėjo rašyti dar būdamas gimnazijoje, 1930 m. išleido eilėraščių rinkinį "Eksperimentai"

(kartu su D. Pumpučiu), 1940 m. — "Kibirkštys naktį", tremties išleido balades "Sugrįžimo laivas" ir šiemet apysaką "Naktis viršum širdies". Yra išvertęs eilę svetimų autorių knygų.

Tremties vargai pakirto jauną jėgą, prisimetė džiova ir kalbiūliui Amerikoje rūpinosi surinkti lėšų gydymuisi, jis baigė savo žemiškąją kelionę, nusisėdamas į svetimos žemės kapą užsimojimus ir karštą tėvynės ilgesį.

Tebus lengva jam ir svetimoji žemė.

Iš kultūros ir knygų pasaulio

Sunkiai susirgo Vyt. Beliajus. Žinomas lietuviškųjų tautinių šokių popularizatorius JAV, "Ateities" šokių grupės kūrėjas bei vadovas, eilės studijų apie tautinius šokius autorius, Vytautas Beliajus, išvykęs prieš mėnesį laiko iš Čikagos gastrolėms po JAV, Filadelfijoje sunkiai susirgo tuberkulioze. Ponios Daudžvardienės pastangomis iš Filadelfijos ligoninės jis pergabentas ir patalpintas sanatorijon Čikagoje. Bet blogiausia, kad nėra gydomųjų lėšų, išleisdamas paskutinę savo knygą "Dance of Lietuva", jis sunaudojo netik visas santaupas, bet ir užsitraukė dar paskolos. Bičiuliai ir lietuviški šokių mėgėjai suskato surinkti aukų ir prašo visus kuo skubiau aukas siųsti šiuo adresu: V.F. Beliajus, c/o "Draugas", 2334 So Oakley Ave, Chicago 8, Ill. USA. Tuo pačiu adresu galima siųsti jam ir laiškus. Pirmąją auką — \$50 paskyrė "Ateities" šokejai.

V. Beliajus gimė ir kūdikystę praleido Lietuvoje, o į JAV atvyko prieš 20 m. Jis domėjosi visų tautų šokiais, laikomas to klausimo dideliu autoritetu, jo dėka daugelis net lietuvių šokių trupių šiandien šoka lietuviškus šokius, o viena jų net yra įstaičiusi lietuviškus kostiumus. Be minėtų knygų, dar išleido: "Merrily Dance" ir "Dance and be merry" I, II.

Kodėl aš didžiuliojus būdamas katalikas?

Šitokios temos rašinių pradinių ir vidurinių mokyklų mokinių konkurse, kurį paskelbė ALRKF, dalyvavo apie 5000 mo-

kinų. Speciali komisija — prof. A. Zvetina, kun. T. A. Meehan, prof. S. Kolupaila ir Ed. Krause — laimėtojams išskyrė \$700 JAV Taup. Kasų būna — po \$100, 50 ir 25 kiekvienam iš 4 skyrių. Skyriai buvo 4 — po lietuvišką ir anglišką kiekvienam mokyklų laipsniui. Lietuv. pr. m. skyr. premijas gavo Danutė Mikulskytė, Mary Gėdminas ir Milta Lėmanas; anglų pr. m. — Leocadia Soponis, Gloria Shevskis ir Mary Ellen Minnich. Vidur. m. skyr. sk.: Marija Musteikytė, Albina Raulinaitytė ir Julija Lipčiūtė, o angl. — Joan Michals, Frances J. Kanapack, Richard Slancauskas.

V. Krėvė baigė savo monumentalaus "Daugaus ir žemės sūnų" 2 dalį ir rašo trečiąją. "Austral. Liet." leidžia K. Pažeraitės "Nusidėjėle". Baigiama rinkti P. Andriūso "Sudiev, kvietkeli tu brangiausias", kuri bus pirmoji liet. knyga, spausdinta Australijoje.

K. Banaitis rengia naują liudies dainų rinkinį, dedikuotą prel. Pr. Jurui jo 60 m. sukakties proga.

Perspausdinimų reikalu

"Tremtis" Nr. 42 padarė griežtą priekaištą "Nepriklausomai Lietuvai" ir "Vienybėi", kad dažnam Nr. persispausdina iš "Tr." bent po kelis straipsnius, bet nepažymi, iš kur paimta. Tai esąs nesiskaitymas su skaitytojais, jų apgaudinėjimas ir rodas redaktorių takto stoka.

"Vienybė" Nr. 22 aiškina, kad čia nieko bloga, kad kiekvienas laikraštis žinias iš kur noris imas ir dažnai esą sunku net susekti, iš kur paimta, katro pirmo išspausdinta.

"NL" Nr. 22 užsiuolė "Tremties" redaktorių, kuris esąs jaunas ir nesugebąs suprasti, kad šiais laikais redaktoriai turį vienas kitam padėti ir "NL" ne iš vienos "Tr." persispausdinanti, ypač daug persispausdinanti iš "Brit. Lietuvio", kurio redaktorių nieko nesakąs.

Mums atrodo, kad toks atsakymas vis dėlto netikslus. Juk "Tremties" redaktorių vis dėlto pažino iš kur jo paminėti straipsniai paimti! Teisybė, kad viso pasaulio laikraščiai dažnai rašo apie tuos pačius dalykus, bet... nepersispausdina. Laikraščio straipsnis yra jo darbo vaisius, jo nuosavybė, o jo panaudojimas nenurodant iš kur paimtas, geriausiai atveję yra netaktas. Perspausdinimas savo vardu juk paprastai vadinamas plagiatu.

Kad "Br. L." ar kuris kitas redaktorių dėl to dar nieko nepasakė, tai dar neįrodo, kad jis tą pateisina. Juk ir "Tr." tik vieną kartą teatsiliepė. O nusirašinėjimais iš kitų laikraščių, kartu deklamuojant pasiryžimą net pereiti prie dienraščio, atrodo tikrai keisti.

Būna dėl to ir kitus skriaudžiančių vaistų. Pav., "NL" neseniai spausdino visą eilę tešinių — pasakojimą lenko žurnalisto, buvusio bolševikinėje tremtyje kartu su lietuvišiais. Štai viename Eltos numeryje pasirodė žinutė, skelbianti tai visai lietuviškajai spaudai. Bet juk tai buvo perspausdinimas iš "Britanijos Lietuvio", Eltos redakcija to kažkaip nepastebėjo, nes "NL" per visus tešinius nebuvo jokios pastabos ir tik paskutinio tešinio pabaigoje tebuvo pridėtos dvi raidės: BL. Argi tai ne skriauda "Brit. Lietuviai"? "NL" tai pati matomė ir prie perspausdinimų Dr. Valterio straipsnių. Ir čia tik prie paskutinio tešinio teatsirašė: da BL arba ir nieko.

Kaip sau norit, jokia žurnalistinė etika to nepateisina. St.

ANTANAS VAIČIULAITIS

Kur bakužė samanota

I.

VAKARĖ prieš Žolinę Karužių šeima jau buvo nusikėlus į naują pirką.

Senelė, tėvas ir motina ir trys vaikai buvo suėję į naują namą, kur sienojai, dailiai nuobliuoti ir šviežiai susamantoti, kvepėjo sakais ir pušimi. Net ir piemenėlis Jurgutis anksčiau parsiginę kaimenę ir su tarnaita Danute lesino viščiukus ant takelio prie durų.

Naujoje, sakais ir pušimi kvepiančioje pirkioje buvo tylu. Močiutė sėdėjo prie pečiaus, kuždėdama rožančių. Tarpais ji sukinuodavo galvą, lyg sau pritardama, ir šnekėdavo viena:

— Jūs, mano vaikeliai, raibieji sakalėliai...

— Jūs žodžius niekas neatšilpėdavo.

Tėvas jau kelintą sykį varstė duris, žiūrėdamas ar jos vis dar girgžda. Jos girgždėjo, lyg užuistas šunytis sucypdamas, kai tik' jas pradarydavo. Paskui jis sustojo prie stalo. Motina ir vaikai atsigrežė į jį, lyg tikėdamiesi, kad jis pasakytų: "Štai kokią triobą pastatėm!" Gal tėtis ir norėjo ką tarti, bet, palūkuriašes, jis vėl stumdė krėslus, kad kiekvienas daiktas būtų savo vietoje.

Vyriausias Karužių sūnui Kaziukui kaip tik rodėsi, kad nei kėdės, nei stalai, nei paveikslai čia neturi savo vietos. Senojoje pirkioje, kurios sunkus šešėlis niukojo tuoj pat už langų ir temdė visą vakarinį šoną, kiekvienas baldas nuo neatmenamų laikų lyg augtė priaugęs stovėjo pasienyje ar kertėje, ir būtum sakę, kad amžinai ten pasilik. Šiame kambaryje jie buvo tartum pamesti ir toki pat nesavi, kaip tie žmonės.

Berniukas žvelgė į daiktus, į mamą, kuri senoviskon skrynion krovė drobes, ir į mažąją seselę Marytę, kai ji, smulkučiukėmis savo rankelėmis prisilypstėdama, gelbėjo motinai audeklus dėlioti. Trapi, šviesiaplaukė, neseniai iš ligos pakilusi, seserėlė rodėsi labiausiai supainiota šios namų permainos ir baikščiomis akytėmis sekiojo mamą, lyg būtų norėjusi k klausitis ir vis nedrįsdama.

Jaunesnysis sūnus Stepukas vaikščiojo po pirką tvirtais žingsniais, kaukšėdamas klumpėmis po naują aslą. Rankas už nugaros susinėręs, jisai čia ratelį stuktėlės iš vietos, čia krėslą pastūmęs arba šliures paspirs po krosnim. Tarpais jis susiraukdavo ir sustodavo, prisidėjęs pirštą prie smilkinio. Matyt, jam knietėjo, kad tėtis, brolis ar mažoji, sesuo pastebėtų jo rūpestį.

Galop jis tarė:

— Va, tai suku galvą ir vis niekaip negaliu.

Motina paklausė:

— Ko gi tau reikia, Stepuk?

Tai, va, man vis nesišku: o kur aš gulėsiu? Ten miegos Kaziukas, ten tėtis, ten močiutė, bet kurgi aš?

— Nesikrimsk, vaikeli. Jau mes seniai priemenęj tau lovaite paklojom.

— Aha! — atsidūso vaikas ir vėl kaukšėjo po aslą.

— Naje, tą kaktusą būtų geriau pastačius ant ano lango, — vėl atsiliepė jisai.

Rimtais, aiškiais žingsniais berniukas pernešė kaktusą.

Kazeliui buvo graudu. Jo siela nebuvo tokia ūkininkiška, kaip jauniaus broluiok. Jis pats nenumanė, ko jam skaudu ir gaila. Jis matė, kad ir tėtis, ir mama, ir senelė buvo liūdni. "Ko jiems taip nyku ir neramu?" — mąstė sau vaikas. Ūmai lyg nušvito jo mintyse: jis ir pirmiau žinojo, kad jiems buvo nesmagu palikti senąją pirką, bet tik nūn jam buvo aišku, kad visas šis liūdesys yra paskutinio atsiveikimo aimana. Taip, kiekvienas daiktas, žmogus ir žvėris vieną dieną pastaru žvilgsniu pasižiūrės į nusėdancią saulę ir jau niekam nebus reikalingas, kaip toji lūšnelė, pilna atsiminimų, pasakų, dainų, gimdymo vaičiojimų, šokių, verksmų, barnių, krikštynų klegesio ir tartum alsuote alsuojanti visu tuo praėjusiu gyvenimu. Dabar ji, sunki, aukštu stogu metė savo niūrų šešėlį naujam namui, apleista, likusi be padėkos ir be meilės žodžio.

Berniukas buvo bešėinas į lauką, į ten, kur negula rūstus ir graudus senosios pirkios šešėlis. Tuo tarpu kieme sulujo šunės. Svetimas balsas užkalbino Jurgutį su Danute prie durų. Kaziukui regėjosi, kad visi lengviau atsidūs. Net ir močiutė, kuri buvo sušnūdus savo maldose, ir toji pakėlė galvą, tartum iš labai tolimų žiemų ir vasarų atbusdama.

Jėjo Strapuolėno Jeronimas.

Aukštas, sunkunęs per pečius ir pilko, rauplėto veido, svečias nusivožė kepurę ir iš padilbų apžvelgė visus, ties kiekvienu stabtelėdamas iš eilės, kaip jie tūno buvo: pirmiausia ties tėčiu, paskui ties Maryte, kol baigė senelę prie krosnies.

Tada jis dar labiau sukunko, lyg didelį nuolankumą reikštų, ir ištarė:

— Tegul bus pagarbintas Jėzus Kristus.

— Per amžių amžius, — sykiu atsakė ir tėtis ir mama lengvais, lyg ištūkusiais balsiais.

Jeronimas ištiesė savo nugarą, nors per mentes vis tiek pasiliko lyg kuprotas. Bet tai buvo tik stambūs, išsišovę kaulai nuo ilgo vaikščiojimo nukarinta galva.

Jis vėl perdilbino per visą pirką. Jis žiūrėjo į sienas, į spintą, į skrynas ir suolus.

Po to jis pasakė:

— Nagi, nesių nematyti — lubos iš apačios prikaltos... Švarus darbas...

Tarė mama:

— Sėskit gi, Veronimuk...

Kaziukui šokosi nēi tai apmaudas, nēi tai atlaidumas: jo mamytė Jeronimą šaukdavo Veronimu. Dėl to vaikai atveję atvejais pakeldavo triukšmą ir įniršė taisydavo jos apsirikimus. Jinai gi teisindavos tuo pačiu "tai kas!", gal net nesižinodama, kodėl negerai šnekanči, ir vėl tardavo, kaip buvo iš mažumės įjunkusi. Ne, jisai šiandien neįtūtė nei gėdos, nei apmaudo prieš savo motiną. Jam šmestelėjo galvoj: jos seni tėveliai gal kadaise džiaugėsi tuo savotišku jos žodžiu, ir ji jiems buvo gera, maloni, kai mažytė taip čiauskėjusi.

— Prašom, Veronimuk, — kalbėjo mama, — pastūmėdama

krėslą. — Esate gi pirmas svečias mūsų naujoj trioboje...

Strapuolėno Jeronimas atsisėdo. Kaulingomis, suskirdusiomis rankomis jis sugniaužė savo kepurę ant kelių ir nunėrė akis į grindis, ties molius apskretusius savo klumpių galais.

Nuo jo niūrumas ir sunkumas persimetė į pirką, — o gal tai buvo vis tamsesnės senosios pirkios šešėlis, užgožęs visą vakarų šoną.

Kaziukui bežiūrint į Jeronimą, darėsi ankšta ir koku. Vaikai buvo labai nesmagu. Jis žinojo kodėl: per Sekmines tvarte buvo rastas negyvas senis Strapuolėnas, Jeronimo tėvas — esą, kumelė spyrsi ir pataikiusi į galvą. Bet per žmones ėjo gandas, kad senj užmušęs sūnus Jeronimas, sudavęs kirviapetę per smilkinį. Abu jie metai iš metų riejęsi dėl šėsmargio, kurio Jeronimui senis vis neužrašęs ir net marčios neleidęs parsivesti, grasindamas abu išgusiąs šunims šeko pauti.

Tai atsiminę, Kazelis jau norėjo keltis ir išeiti, kai štai močiutė, nepaisydama kitų šnekos, pati sau ėmė murmeti:

— Vai, Juozeli, kur tu pradingai... Tik nesakyk, kad aš tavęs nelaukiau ir kad man širdies neskaudo...

Tais žodžiais senelė gailavo savo vyrą, kurį kazakai buvo nušovę, kai jisai su knygomis bėgo iš Prūsų. Ji dūsavo, lingavo galvą ir susigraudinus nusišluostė ašarą iš veido raukšlį. Taip bešnabždėdama, ji staiga prasišėpė ir griebė už širdies.

— Senelė, senelė! — nusigandęs suriko Marytė.

Tėvas suėmė močiutę už pečių ir paklausė:

— Mamučiuok, ar tau negerai?

Jinai valandėlę sėdėjo prasižiojus ir atsišokus į krosnį.

Paskui ji atsimerkė, pasižiūrėjo ir tyliai pratarė:

— Taip nudiegė širdį... Maniau, kad mirsiu...

— Ką čia, mama, — ramino tėvas. — Bėt gal į lovą gultum...

Jau vakaras...

— Nežinia, nežinia, kada Dievulis pasišauks, — senu, pailsusiu balsu kalbėjo močiutė.

Ji likosi pas krosnį.

Stepukas atnešė prieglavį ir užkišo jai už strėnų, kad minkščiau būtų.

Mama tarė Jeronimui:

— Dievo malonė, kad praėjo... Gi jau antras kartas šiemet.

— Ką gali žinoti, — šnekėjo Jeronimas, — gal nē liga, o tik koks dieglys nusmelkė...

Jis iš pasakų pasižiūrėjo į močiutę.

Senelė aprimė. Užsimerkus, ji nuleido galvą ant krūtinės, lyg sniaustu. Bėt ji nemiėgiojo. Kazelis matė, kaip jos pirštai sukrutėdavo, praleisdami rožančiaus poteriuką, ir tarpais lūpos suvėpėdavo neištartami žodžiai.

Jeronimas su tėčiu įsileido į šnekas apie gražią vasarą, apie kviečius ir veislinius paršelius, apie gaisrą, kada sudegė Strapuolėno pirkia...

Berniukas suvokė, kad čia jie užves kalbą apie senosios pirkios pardavimą.

Jisai pakilo ir išėjo laukan.

(Bus daugiau.)

Parduodant ar perkant namą mielai jums patarnausiu!

žinau lietuvišką skoni ir norą. Galiu sudaryti paskolas.
Veltui suteikiu informacijas apie parduodamus namus,
paskolas, bižnirius ir tt. Jūsų patarnavimui

VACYS VASILIAUSKAS
skambinkite telef.: LA 4817, LA 5804, LO 7871

933 Bloor Street West
(1 blokas į vakarus nuo Ossington Ave.)
J. Green Real Estate

"Vokiečių tėvynė Rytuose"

Pereitais metais Berlyne, o šiemet kovo-balandžio mėn. Diusseldorfe, o gegužės mėnesį Miunchene, Vokiečių meno rūmuose, buvo atidaryta vokiečių pabėgėlių paroda, pavadinta "Vokiečių tėvynė Rytuose". Ją globoja vokiečių vyriausybė su kancleriu Adenaueriu priešaky. Paroda sukurta rūpestingai ir stengiasi vokiečių tautos ir žemes Rytuose pagristi imperatorių, popiežių, karalių ir hercogų privilegijomis arba su kaimynais jiems sudarytomis naudingomis sutartimis. Apie nenaudingas tyliama. Lietuviai ir Lietuva per daug nepuola, nors Klaipėdos kraštas figuruoja tarp tų atgautinų žemių ir nors šiuo metu vokiečiai sakosi oficialiai laikąsi politikos, kad pripažįsta 1933 ar 1937 m. sienas. Vokiečių vyriausybė visą anapus Oderio-Neisės repatrijavusių ar ištremtų vokiečių turtą vertina apie 11 milijardų RM, o Sudetų vokiečių — apie 30 milijardų.

Lietuviai toji paroda verta dėmesio tuo, kad joje išstatyta visa eilė originalių dokumentų, kurių bent po vieną filmine kopija labai praverstų ir mūsų istorikams. Tarp tų dokumentų, pvz., randama ordino didžiojo magistro Konrado von Rotensteino sutartį su Jogaila, kuris vadinamas "didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto, patvirtinta 2 d. deklaris ir 1 mažesniu antspaudu; be to, 1397 m. didžiojo magistro Winricho von Kniprodes sudaryta 10 metų taikos sutartis su Jogaila ir Kęstutiu, Torno taikos sutartis, 1466 m. spalio 19 d. patvirtinta Lenkijos karaliaus ir jo didikų net 20 antspaudų, 1529 m. karaliaus Zigmundo pasirašyta tarp Prūsų ir Lietuvos draugystės atnaujinimo sutartis ir tt.

Karaliaučiaus sritis surusinta

Lenkų išeivių laikraštis "Dz. Pi Dr. Z.", rašydamas apie rusinimą Vilniaus, prisimena ir Karaliaučiaus sritį.

Sis kraštas, pastebi laikraštis, nebuvo įjungtas į sovietinę Lietuvos respubliką, bet tiesiog į RSFSR. Lietuva atgavo tik Klaipėdos kraštą. Vasario 18 d. paskelbus rinkimus ir aukščiausią sovietų, galima susidaryti apytikrų vaizdą, kiek minimojų erdvių yra gyventojų iš balsuotojų skaičiaus. Kaliningrado apygardos 5 rinkiminės apylinkės buvo patatytos 5 kandidatai — visi rusai. Be abejo, visi buvo "vienbalsiai" išrinkti, nes kiekvienai apylinkei teko vis po 1 kandidatas. Kadangi pagal sovietų konstitucijos 25 par. kiekvienam rajonui maždaug tenka po 150.000 gyventojų, tai išeitų, — dar išvadą dienraštis, — kad Kaliningrado apygarda turi maždaug apie 750.000 gyventojų.

"Laisvosios Europos" siūstuvai Miunchene

Prie Miuncheno pradėjo veikti naujas amerikiečių 135 kilovatų stiprumo siūstuvai "Laisvųjų Europos", kurių su didėlimis iškilėmis atidarė pats amerikiečių "Tautinio Laisvosios Europos Komiteto" pirmininkas D. Jacksonas. Pirmosios transliacijos duotos ir Čekoslovakijai. Iš visų tautinių grupių kol kas jie aktyviausiai ir reikiškiai. Pertraukę signalai duodami Laisvės varpo iš Berlyno skambėjimu. Dirba 450 tarnautojų, iš jų 200 vokiečių, 135 čekai ir slovakai, 50 amerikiečių, likusieji — kitų tautybių. Vėliau programos bus išplėtos ir kitiems kraštams, išskyrus Vokietijos Rytinę zoną ir Sov. Sąjungą. Lėšos — iš amerikiečių aukų. Kitas FE siūstuvai

"Amerikos Balsas"

užsiskleides slaptumo ir nekompetetizmo uždangą, — kaltino svetimų kalbų žurnalistas spaudos konferencijoje.

Gegužės pabaigoje "Nowy Swiat" lenkų dienraštis smulkiai aprašė Naujorkę, pastarosios dienomis įvykusią spaudos konferenciją suteiktą naujojo Michigano demokrato Blair Moody, svetimomis kalbomis leidžiamų amerikoniškų laikraščių žurnalistas. Kadangi senatorius yra žinomas žurnalistas, buvęs Europoje korespondentu, žurnalistas rado suprantantį ir nuoširdų jų iškeltų problemų klausytoją ir užpylė jį kruša priekaištų, kurių dauguma buvo nukreipti prieš "Amerikos Balsą".

Kodėl "AB" yra apsigaubęs taip stipria slaptumo ir nekompetetizmo uždanga? Kodėl "AB" iki šiol, net dabar galutinai išryškėjus didžiajai Rytų-Vakarų kova, taip tebetruksta dinamizmo ir sąmoningumo vykdamas savo uždavinį? Kodėl "Balsas" dirbą visi, išskyrus tikrus šio darbo specialistus? Kodėl "AB" naudojama informacinė medžiaga, anapus geležinės uždangos esantiems informuoti, dažnai būna pažymėta "Griežtai slaptai" ir patikima — neduoti spaudai? Kodėl bijomasi išleisti kartą pasakytą Amerikos vyriausybės balsą demokratinę spaudon? Argi taip labai bijomasi kompetetingos kritikos?

Senatorius Moody atydziai klausėsis ir prižadėjęs netrukus padaryti tuo reikalu intervencijų administracijoje.

Idomu, jog šiose periodiška

Alm.

Ukrainos pogrindis prieš "Amerikos Balsą"

"Sučasna Ukrainja" šm. kovo mėn. 18 d. numeryje patalpino už geležinės uždangos esančio ukrainiečių Vyr. Išlaisvinimo Komiteto Informacijos Biuro vedėjo, UPA majoro P. Poltavos kritiką "Amerikos Balsą" transliacijų atžvilgiu. Pagrindinės tos kritikos mintys yra sekančios:

1. Sovietinės masės reikia išjudinti iš jų dabartinės apatijos, pakeisti jų pažiūras, kad jos yra viso pasaulio apleistos ir bejėgės bolševikinės tiranijos aukos. Todėl nevykusi yra "AB" propaguojamoji politika, kad vakarų valstybės visiškai nepasirūšios kištis į kitų tautų vidaus reikalus.

2. Yra netiksli kritikuoti bolševikinę santvarką, iš kapitalistinio matymo taško.

3. Bolševizmas turėtų būti kritikuojamas iš atskirų bolševikinės Maskvos pavergtų tautų pasaulėžiūros taško, pabrėžiant reikala pirtvarkyti bolševikinę imperiją suteikiant tautinę ir valstybinę nepriklausomybę visoms Sovietų Sąjungos tautoms.

4. "Amerikos Balsas" turėtų kiekviena proga iškelti aktyvios antibolševikinės kovos Sovietų Sąjungos viduje momentą ir ukrainiečių rezistenciją.

"Tz" šis Poltavos raštas jau buvo minėtas. Angliškame vertime jis paskelbtas gegužės 15 d. "The U. Bulletin" Vol. IV, Nr. 10.

— Varšuva. — Nuo naujų mokslo metų pradžios Lenkijoje įvedama nauja sovietinė mokyklos sistema: 11-metės bendro lavinimo mokyklos, iš kurių eina ma į universitetus ir 9-metės specialiosios mokyklos, kurių 4 pirmieji metai skiriami bendram lavinimui.

Kacetų teismas Briusely Tarpt. Komiteto kovoti su visokiomis ir visur esančiais kacetais rūpesčiu buvo nuspręsta suvesti sovietinių kacetų teismą Briusely. Jo pirmininku buvo paskiriamas porf. Bolochowskis iš Paryžiaus, o liudininkais — visa eilė buvusių Sovietų kacetų kalinių. Teismas buvo nuspręsta ruošti laikraštiniuko Davido Rousset iniciatyva. Per pirmąjį panašų teismą Paryžiuje buvo atskleista labai daug tiesos taip pat apie sovietiniuose kacetuose kenčiančius lietuvius ir kitus baltus. Iš lietuvių pusės šią bylą stebi J. Lanskoronskis.

Sovietų propaganda per radiją

Pastaraisiais metais Sovietai smarkiai sustiprino transliacijas užsieniui svetimomis kalbomis. Pvz., pereitais metais tos transliacijos spalio mėn. per Maskvos radiją apėmė tik 48 val. ir 55 min., o šiemet balandžio pabaigoje — jau 582 val. 30 min. Transliacijos duodamos 31 kalba. Transliacijos sustiprintos anglų, vokiečių, italų, prancūzų, V. Rytų tautų kalbomis; mažinamos — satelitų kalbomis.

Stalino premijos už atominius tyrimus

PIA Nr. 13 skelbia, kad Stalino premija apdovanoti Skobelcinas, Dobrotinas ir Zacepinas "už darbų ryšium su atom. fizika ir kosminiais spinduliais". Kaukaze visais buv. vokiečių imper. Vilhelmo institutas su prof. Hertzu atlieka tyrimus su kosminiais spinduliais. Skobelcinas dirba ten ir Pamyre. Vad Stalino "taikos premija" (Stalino medaliu ir 100.000 rublių) apdovanoti Juliot Curie, raudonasis Canterbury dekanas Johnsonas, vienas episkopų vyskupų JAV ir kt.

— Tel Aviv. — Izraelio vyriausybė įteikė JAV, D. Britanijai, Prancūzijai ir Sovietų Sąjungai notas, kuriose reikalaujama, kad Vokietija už žydų nuostolius praeito karo metu sumokėtų 1,5 milijardo dol. — 6,3 milijardų DM. — reparacijų.

— Roma. — Italijoje išaiškinta fašistinė teroristų organizacija; įvykdžiusi eilę teroro veiksmų. Rasta ginklų. Eilę jų suimta. Ji esanti narys 8-Europos valstybės apjungiančio fašistinio sambūrio, kurio suvažiavimas tik ką įvykęs Malmoe, Švedijoje.

— Atėnai. — Jugoslavija grąžino Graikijai dar 220 vaikų civilinio karo metu komunistų pagrobty ir išgabtų.

Tai kaipgi — teisybė ar ne?

"Dirva" ir "Vienybė" NN 22 piktinasi, kad Pr. Naujokaitis per ateitininkų 40 metų sukakties minėjimą Newarke priminė, jog nepriklausomą Lietuvą eilę pastarųjų metų ateitininkams teko veikti slapta, persekiojamiems, nors jų nuopelnai ir nepriklausomybės kovose buvo nepaprastai dideli ir iš viso nepriklausomai Lietuvai jie turėdžiausių nuopelnų. Esą, "iškeiktas nepriklausomos Lietuvos gyvenimas ir jos santvarka" (V.), "o dėl kalbų apie katakombas ir religinius persekiojimus Lietuvoje vienas net tokia nuomone pareiškė: "Tai ką gi, ar čia antri bimbinkai susirinko ar kas? (D.).

Nenuostabu, kad ano režimo šalininkai bei buvę pareigūnai nori ginti jį ir save. Tačiau ar nevertėtų turėti daugiau atsakin-

cumo ir, kur tinka, geriau muštis į krūtinę. Nejaugi "Dirva" ar "Vienybė" teigs, kad neteisybė pasakytą? Argi ateitininkų organizacija nebuvo uždrausta mokyklose, argi ji nebuvo priversta slapta veikti ir argi už tai mokinių nemėtė iš mokyklų, su jais ryšius palaikiusių mokytojų neatleidinėjo? O ar gali kas teigti, kad tai buvo priešvalstybinė veikla? Tai nejaugi organizacija, minėdamas savo gyvavimo 40 metų sukaktį, neturi teisės visa tai prisiminti, nors kažkam tai ir nepatinka? Faktai lieka faktais. Galima juos apgailestauti, bet keista, kad reikalaujama juos užmiršti net tuos, kurie tada ir kalbėjimą duos turėjo paragauti.

Galima daug ką ginčyti, bet ne viską. Ir pergeros akys toli gražu ne visada sukelis visuomenės pasitikėjimo.

JAV komunistų skaičius mažėja

Pittsburgėnas slovėnas Matt Svetic, kuris 9 metus vaidino komunistą, būdamas FBI agentas, ir pagal kurio nurodymus yra suimtas JAV vyriausias komunistų vadas Sam Milgorn, iki suėmimo žinomas tik kaip International Worker's Organization gener. sekretorius, niekad nesirūdęs komunistų įstaigose, pareiškė, kad komunistų vadai yra Kremliaus apmokyti sabotuoti ir šnipinėti komunistų ir kad visi komunistai tarnauja svetimais valstybėms. Bet JAV komunistų skaičius nuolat mažėja. 1945 m. jų buvo 90.000, 1950 m. dar 54.000, o dabar tesą 43.000.

Svetic vaidinti komunistą buvo nelengva ir skaudu. Jo šeima dėl jo kentėjo didelių nemalonumų. Jo tėvai mirė raudondami, kad sūnus pasidarys krašto išdavikas, o broliai eilę metų su juo net nekalbėjo, o kai jis pasirodė tėvo laidotuvių, du broliai jį net sumušė, kaip tėvo paskutiniąsias dienas aptemdžiusi išgama. "O dabar jie mano, kad aš buvau didelis išdaigininkas", sako jis.

Komunistų pastangos Afrikoje Gamtos turtai turtingi Afrikos kraštai, gausūs šaltiniai įvairių žaliavų, ypač pastaruoju metu visų taip medžiojamo uranijaus, yra atkreipęs komunistinio pasaulio akis, kuris pradėjo sistemingą akciją keldamas priešingą vakariečiams Afrikos tautų atbudimo bei nacionalistiniams šūkiams, o taip pat keldamas išnaudojamųjų negrų socialinį

susipratimą. Ypatingai gerą dirvą šį propagandą randa Pietų Afrikos Unijoje, kur nacionalistinė vyriausybė įvedė rasinį perskyrimą.

Yra išaiškinta, kad komunistai aprūpina pinigais ne tik Anglų, bet taip pat Prancūzų ir Belgų kolonijų vietinius nacionalistus su sąjūdžiais, kurie ir sudaro vakariečiams didžiausią pavojų.

Neleisti toliau plėstis bolševizmui

Europos Taryboje Strassburge anglų atstovas Duncan Saudys, Churchillio žentas, iškėlė siūlymą Europos valstybėms tautai susitarti su JAV ir Kanada, kad puolimas Jugoslavijos būtų laikomas visų Vakarų puolimu. Tai esanti sąlyga užkirsti bolševizmui kelią toliau plėstis į vakarus.

— Belgradas. — Jugoslavija paprasė Argentina išduoti kaip karo nusikaltėlį Ante Pavelic, buvusį karo metu Kroatijos premjerą. Jis kaltinamas nužudymu 700.000 žydų ir serbų. Argentinoje esą pasislėpę ir daug kitų kraštų karo nusikaltėlių, kaltina Belgrado vyriausybę. O tiems juk tai buvo kova dėl savo tautos laisvės ir nepriklausomybės.

Moterų rūbų siuvėja

N. ŠALKAUSKIENE
persikėlė į 69 Essex St.
Bloor ir Ossington gatvių rajone. Tel. LA 6432

MANNING CARTAGE & MOVERS

184 Manning Ave.
Tel. WA-0791
Perkraustome ir pervežame įvairius daiktus vakarais ir dienos metu. Kalbame vokiškai, rusiškai ir lenkiškai.

BRONIUS SERGAUTIS vertėjas

Išrūpina statomies arba seniems namams paskolas, padeda sudaryti pirkimo-pardavimo dokumentus, tvarko imigracijos reikalus, tarpininkauja įvairiose įstaigose. Kreiptis tel. KE 7593.
9 Irene Ave. Toronto.

MES PERKAME KUR

MODERNI LIETUVIŠKA Vyrų rūbų krautuvė

PRASOM PASINAUDOTI PROGA!
Nuo šm. birželio 10 d. ligi atšaukimo paltams, kostiumams ir kt. rūbams pagal užsakymą duodame lietuviams specialią nuolaidą 15%
Gataviams rūbams, skrybėlėms, įvairioms kelnėms, švarkams, bal-tiniams, kojiniams ir kt., kaip ligi šiol — 10%.

Savininkas P. Salmonaitis

DERBY MEN'S SHOP

2576 YONGE ST. TORONTO

Telefonas HY 9624

Life - Fire - Auto VITOLDAS KRUPAVIČIUS GENERAL INSURANCE SERVICES

Tuo pat draudžia: automobilius, brangenybes, rūbus, baldus, įmones ir namus nuo ugnies ir vagysčių. Taip pat veltui suteikia informacijas ir patarimus.
LIFE INSURANCE
Bet kokioms informacijoms telefonuokite ar kreipkitės asmeniškai
55 YONGE ST. — TORONTO
Telefonas EM 3-6331
Po darbo valandų, šeštadieniais ar šventadieniais prašau telefonuoti LL 9204.

ZIEDUS, PINIGINIS IR ALBUMUS

su lietuviškais ženklais ir įvairius laikrodžius, gausite tik pas vienintelį "Adrian Jewellers" atstovą

JONĄ BERZINSKĄ

872 Dundas St. W. Tel. WA 2429
106 Evelyn Cresc. Tel. MU 3940

Isigykite virimo knygą "TAUPIOJI VIREJA"

Knygą paruošė p. H. Mačiulytė-Daugirdienė.
"TAUPIOJI VIREJA" patiekia 300 įvairių valgių gaminių receptų, daugumoj pačios autorės išbandytų. Joje rasime, kaip pasigaminti mūsų mėgiamuosius lietuviškus valgius ir lietuvišką krūpinką.
Knyga įrišta plastika. Ją atidarius, ji neužsiverčia. Tai šeiminiškams sudaro didelį pranašumą. Knygos kaina \$2.00.
Užsakymus siųskite: "EGLUTES" Administracija, P. O. Box 22, Brockton, Mass.

AKIŲ SPECIALISTAS M. STEPANUK (optometrist)

Patikrina akis ir pritaiko akinius, jei reikalinga
Bathurst Medical Building
312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

HNATYSHYN VAIŠTINĖ

paruošia vaistus pagal Kana-dos ir Europos receptus.
Greitas pristatymas.
312 Bathurst St. Tel. WA 4956
Toronto, Ont.

Parduodame:

231 naujų ir vartotų vyr. gabardino paltų — įvairių rūšių kaina nuo \$10 iki \$40
452 naujus ir vart. kostiumus Tropinius kostiumus už \$10.
Pinigai įmokami iš karto
Hollywood Clothing
270 QUEEN ST. WEST
(kampas Beverley)

R. MacIntyre Aylesworth B.A.

ADVOKATAS IR NOTARAS
B. 61, 880 Bay Str.
(Bay Grosvenor Bldg.)
Tel. RA 2107-8 arba RA 1787
Kalbame vokiškai ir rusiškai

Dėmesio!

Surenku — superku įvairių spalvotų metalų bei kitokių netinkamą laužą Toronto miesto ir apylinkės ribose. Pav., gali būti: senos krosnyš, vandens linijos, kranai, vario, švino, cinko, aliuminijaus ir kt., mašinų baterijas, radiatorius, įvairius metalinius indus, skardą, metalo baldus ir bendrai visoki metalo laužą, PAMU PATS savo priemonėmis. Kas turėtų virš minėto laužo, praneškite tarp 7-10 val. vak. telefonu LO. 9023 VLADAS IVANAUSKAS.

HIGH PARK CHIMNEY SERVICE

Valome, statome naujus ir taisome senus kaminus ir tvarkome gazo ir alyvos krosnių linijas (transitlining).

K. DARGIS

54 Indian Trail, Toronto. Telef. LL 2252

STALIUS KONTRAKTORIUS

medžio, cemento, "arborite, tiles" ir kiti maži bei dideli darbai.
Viduje ir lauke.

JON. GREIČIUNAS

Telefonas ME 7651
91 HILLCREST DRIVE, TORONTO

Ar jūs pageidaujate

pirkti namus, farmas, hotelius ir kitokius bižnirus Hamilton, St. Catharines ir Toronto rajonuose?
Kalbame visokiomis kalbomis.

Kreiptis A. D. GELIS, Telef. 9-4684 arba 5-1509
reprezentuoja Kenneth J. Coope, Real Estate Broker and General Insurance.
707 Barton St. E. Hamilton, Ont. Telef. 9-4684 arba 5-1509.

LIETUVIS ELEKTRIKAS

Instaliuoju naujus namus, vasarnamius, prijungiu elektrines plytas, elektrinius vandens tankų kaitintuvus ir kitus įvairius elektrinius darbus atlieku pigiau ir greitai.

Vytautas Juškevičius

Skambinti vakarais tarp 7 ir 9 val. tel. LO 3517

Plaukų tinkeliai vyrams

Europos stiliaus, pagaminti Anglijoje, puikios kokybės pristato

EUR - TRADE

3 Oxford St., Toronto, 2-B, Ont.
Telef. PL 5347

Kaina \$1.00

— vienas tinkelis, užsakant paštu COD — \$1.15.

Ieškomi vietiniai pardavėjai.

Apdrausti siuntiniai siunčiami į Lietuvą, Lenkiją ir kitur.

AR APDRAUDEI VISKĄ KĄ TURI?

Visais apdraudimo reikalais kreipkitės į:

Y. ONYSCHUK INSURANCE & REAL ESTATE

Susikalbu įvairiomis kalbomis.
Perku ir parduodu, keičiu įvairias nuosavybes
1165 Dundas St. W. Toronto. Norint skambinkite: KE 5944.

TEL.

EM 3-2131

Budime

24

valandas

THE TWO LITTLE JEWELLERS

Mūsų krautuvėje turime didelį pasirinkimą: laikrodžių, deimantų, brangakmenių ir sieninių laikrodžių.

Taisome įvairių rūšių laikrodžius. Galite mokėti grynais arba duodame išsimokėjimui. Kalbame ukrainiškai.

Užեikite į

558 QUEEN ST. WEST, TORONTO
Tel. E M4-0047

JEIGU PAGEIDAUJATE be jokio susikimimo, laisvai prie staliukų, skaniai, sočiai ir nebrangiai pavalgyti įvairių lietuviškų valgių prie nemokamos muzikos, kviečiame atsilankyti tikrai į pirmąją erdviausią Lietuvišką Valgyklą

"PARK RESTAURANT"
1002 Dundas St. W., Toronto, prie pat parko Montrose Ave (pora minučių kelio nuo lietuvių bažnyčios į vakarus)
Cia gausite išsineštinai visokių buterbrodų ir maisto gaminių krautuvių kainomis, o taipgi ir nakvyne.
Pietūs ir vakarienė duodama iki 11 val. — atidaryta iki 12 val.

Jeigu norite pulkiai pailsėti,
prisiminti lietuvišką Palangą, jos gražų baltą smėlį, ir žavią aplinką — važiuokite vasaroti į

O. ir E. Narušų vasarnamį
"FOUR OAKS" TOURIST HOME,
Leamington, Ont., 318 Erie St. South.

Greitas ir geras patarnavimas. Lietuviški valgiai
Rezervacijos galimos laiškais ir telefonu 233 R.

UKRAINIEČIAI SAVININKAI

G. LUKE'S
& Electrical Appliance Co.

797-799 Dundas St. W.
Toronto,

Tel. WA 9228 Tel. WA 9228

Parduodame

SKALBIAMAS MAŠINAS

DUODAME IŠSIMOKĖJIMUI

Kas pirsks šias mašinas, gaus 2-jų metų garantiją.

Jeigu norite pirkti virtuvę ar šaldytuvą, geriausiai pirkti fabriko

MOFFAT

Parduodame piano akordeonus

★

Norėdami elektros reikmenų ar sofų (chesterfields) paskambinkite mums ir mes pristatysime Jums į namus.

Pirmos eilės lenkiška rankinė Telefonas EM 3-0360
SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY
Rūbų valymas
Mes paimeime iš namų ir pristatome. Kainos neaukštos
205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

Duona, pyragaičiai, tortai

pristatomi į namus, skambinkite: LL 7445

BEAVER BREAD LIMITED

103 Lightbourne Ave. Toronto

UKRAINIEČIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
įsikūrę prieš 27 metus

CARDINAL & SON

366 Bathurst St. Toronto

Telefonas WA 9954

LONDON FURNITURE CO

Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai — parduodami nauji ir atnaujinami seni. Kalbame europ. kalbomis
875 Queen St. W. Toronto. Tel. PL 2010

Lietuviška Baldų Krautuvė

"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"

Sav. J. Kamishaitis

899 BLOOR St. W. TORONTO

Tel. LO 1438

"Reiškite jausmus gėlėmis" — skambinkite. AD 1618

THE VICTORY FLORIST

Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai
Sav. A. MERKER 576 QUEEN ST. W. TORONTO

RUTH FROCKS

Moteriškos suknelės, kostiumai, paltai, apatiniai, kojinės ir kt.
Duodame lengvam išsimokėjimui
1637 Queen St. W. (prie Roncesvalles) Toronto. Tel. LO 7882

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKA

turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai

M. MAJINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS

Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisymas ir persiuvimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui
BERGMAN FUR CO TORONTO

197 Spadina Ave. Prieš ateidami skambinkite: EM 4-6509

GERRY & DAVIDSON

Indai ir geležies reikmenys
Skubiai pristatome į namus

848 Dundas St. W.
PL 1849

Kalbame rusiškai

AKIŲ SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Iširia akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą
Kalba slavų kalbomis
470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

SHIFF'S

VALYMAS —

PROSAVIMAS —

PATAISYMAS —

Kalbame lietuviškai

909 Dundas St. West. Toronto

Telefonas EM 4-6649

Dr. Chas. OKUN

DANTISTAS

838 Dundas St. W. Toronto
(kampus Euclid Ave.)

Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822

DR. F. TICKETT

Gydytojas

ir

chirurgas

Priėmimo valandos 2-3 ir

7-9 po pietų

11 Gore Vale Ave. Toronto

Telef.: WA 3754

BR. BUKOWSKA, R.O.

AKIŲ SPECIALISTĖ

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams.
Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.
Sėkmadien. pagal susitarimą.
55 St. John's Rd. W. Toronto
kampus 94 Laws St.
Tel. L.Yndhurst 0052

DANTISTAS

J. A. GORCHYNSKI

B.A., D.D.S.

312 Bathurst St.

Bathurst Medical Building

Telef. EM 3-6373 Toronto

STANLEY SHOE STORE

Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platus (EE—EEE)

1438 Dundas St. W. Toronto
(prie Gladstone)

Dr. WILLIAM J. ZINCHEIN

B.A., M.D., L.M.C.C.

GYDYTOJAS ir

CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2-4.30 ir

7-9 po pietų

386 Bathurst St. Toronto

Tel. WA 1344

Pirmos komunijos proga

VAIKŲ NUOTRAUKOMS PAPIGINTOS KAINOS

Iš anksto susitarus, fotografuoja
ir sėkmadieniais.

LUNA Foto studija

984 DUNDAS ST. West, TORONTO

TELEFONAS ME 8967

WINNIPEG, Man.

• Birželio 16 d., šeštadienį, rengiamas Lietuvių klubo salėje bankietas. Visi lietuviai kviečiami į jame dalyvauti.

• Tautos gedulo minėjimas, kurį rengia Lietuvių Bendruomenė, įvyks birželio 24 d. Rytmetį iškilmingos pamaldos, po pietų eisena iš St. Paul College į Playhouse, kur bus išpildyta atmintinė programa.

• Veikli ir nuosirdi lietuvių p. Elena Januškevičiūtė, tautinių šokių grupės narė, birželio 7 d. išvyko į Hamiltoną, Ont., ieškoti laimės. Geriausio pasisekimo.

• Susirgo p. Jadvyga Kriščiūnienė. Gydos savo namuose, 532 William Ave. Liga nepavojinga, bet liga. J. Garšva.

Dr. N. J. Neufeld

Gydytojas ir

Chirurgas

612 Boyd Building

Tel. 925069

Rezid. 1102 Wolseley Ave.

Tel. 34222

Winnipeg, Man.

Paieškojimai

Prišmonto Stasio, gyvenusio Plungėje, 1948 m. išvykusio Kanadon iš Kassello stovyklos, ieško brolis Prišmontas Antanas, 92 Brettstr. Waterschei L. Belgique.

Gopienės-Trampaitės Elenos, gim. 1922 m. Kybartuose, ieško E. Gruzauskienė-Trampaitė, 112 Patience et Beaujone, Zwartberg L. Belgique.

Klevio Jono, šiauliečio, paskutinių laikų gyvenusio Augsburgėje, ieško Zabiela Vytas: B. 3, K. 19. Lindeman, Zolder L. Belgique.

Paškevičius Bronius, kauniečio, gyvenęs Gross Hessepe-Mep-pen stovykloje, ieško giminių, pažįstamų ir draugų. Rašyti: 66 Staatsbaan, Waterschei L. Belgique.

Z. Viksvai "TŽ" redakcijoje yra laiškas iš Lietuvos, siustas į Norandą. Prašom atsiskaityti.

D. HOLOTA REAL ESTATE

Pirkimo — pardavimo

tarpininkas

496 Queen St. W.

(prie Denison Ave.)

Tel. WA 5232 Toronto

Užsisakykite anelis

PARLIAMENT FUEL CO.

Savininkas W. WILSON

Telefonas RI 4411

143 Hamilton St., Toronto

Lietuviška valgykla ir maisto produktų parduotuvė

"ATLANTIC"

1330 Dundas St. W. prie Rusholm ir Lisgar St. Tel. ME 9347

Maistas gaminamas europietiška iš šviežių produktų. Daromi įvairūs sviestainiai (sandvichai). Patarnavimas greitas.
Mielai tautiečiai prašomi atsilankyti ir įsitikinti.
Valgykla atidaryta nuo 6 val. ryto iki 23 val. vakaro.
Savininkai: Preikšaitis ir Bleizgys.

DANIEL D. STOKAL

B.A.

TEISININKAS,

ADVOKATAS,

NOTARAS

Kalbu slavų kalbomis.

Room 204, 221 Victoria St.

office telef. PL 1753,

Res. tel. LY 5797

"EUROPA" FOTO STUDIO

Tel. WA 6849

615 Queen St. W. Toronto

Mūsų specialybė vestuvinės, šeimų nuotraukos ir spalvoti

portretai

Darbas pirmos rūšies

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 popiet

386 Bathurst St. Toronto

Tel. EL 6515

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes

Garantuotas darbas ir priėmamos kainos

Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

TEL. WA 6812

587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO

Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų.
Dirbame pagal užsakymus baldų — chesterfield ir studio — kompleksus ir parduodame kilimus.

• lovų komplektai,

• siuvamos mašinos,

• krosnys ir tt.

Kalbame rusų kalba

Kai norisi nusišypsoti...

Atsikirta

Mažasis Petriukas per pietus taip susitepes ir skurdus pasirodo iš laukų, kad abu tėvai pradeda iš jo juoktis. Išsikeidęs Petriukas atšauka:
— Jūs, tur būt, tam ir apsivedėt, kad mane sutiktumėt!...

Negauna progos pamatyti

— Pas jus ten Paryžiuje, beabejo, daug gražių moterų?
— Gal būt. Aš visą dieną dirbu — nematau jokių.
— O kur tamsta dirbi?
— Grožio salione.

Jis visai teisus

Jonukas klasėje visuomet neramus ir mokytojas jį dažnai baudžia. Kartą grįžęs namo vyresnysis brolis jį klausia:
— Na, Jonuk, sakyk, ką šiandien uždirbai?
— Aš mokyklon einu ne kad uždirbčiau, bet, kad mokyčiausi.

Kalba gėlėmis

Vieno viešbučio svetys įteikia puokštę gėlių vedėjui ir sako:
— Šios gėlės skirtos jūsų centrinės telefonistėms.
— Labai malonu, kad tamsta žaviesi mūsų viešbučio tarnyba.
— Tai ne žavėjimasis. Aš maniau, kad jos visos mirė...

Darbo sąlygos miškuose

Esu prašytas Abitibi P.P. Co. Ltd. padėti surasti darbininkų popiermalių gamybai, kuri paskutiniu metu yra padidėjusi ir numatoma didinti Visą sezoną jiems bus reikalinga daug darbininkų.

Ne kartą esu rašęs apie popiermalių gamybą. Sąlygos veik tos pačios, išskyrus atlyginimą už darbą ir pragyvenimo kainą. Kiek pats dirbdamas patyriau, galiu pasakyti, tiems, kurie nori ar randa reikalo miške dirbti, tikrai verta Abitibi P.P. Co. Ltd. pasirinkti. Tai viena iš didžiųjų popierio gamintojų krašte, su gera, nusistovėjusia tvarka, galinti užtikrinti pastovumą, savo rajonuose, turinti daug gero miško.

Visais su darbu susijusiais reikalais kreiptis tiesiog: Woods Employment Office, Abitibi P.P. Co. Ltd. Sault Ste. Marie, Ont.

Turint įvairesnių reikalų ar asmeniškai kreiptis: Mr. F. W.

Rado išeitį

Svečias kelnierius:
— Norėčiau štai to valgio, kur valgo anas žilas ponas prie antrojo staliuko.
— Gerai, pone. Aš tą poną pašauksiu prie telefono, o tamsta tuo tarpu paimkit lėkštę.

Valgių pavadinimai

Restorane svetys sako kelnierius:
— Aš užsakiau austrių šutinį. O žiūrėk, tamsta, juk čia nėra nei vienos austros.
— Pone, jei tamsta užsakytum atrių šutinį, nejaugi tikėtumeis lėkštėje pamatyti bent vieną atrių?

Aišku, kad girti

Londono policininkas atveda į nuovadą škotą ir žydą, kaip vienšai pasirodžiusius girtus. Tiedu kryžiaivojai, kad esą visai blaivūs ir negėrę. Budintis valdininkas klausia policininką:
— O kaip tamsta pažinai, kad jie girti?
— Kaip negirti, pone viršininke! Einu bulvaru, ogi žiūriu, žydas atsislojęs gatvės kampe sėmia iš kišenės sidabrinus pinigų ir žeria į gatvę, o škotas renka ir vis krauja jam atgal į kišenių.

Kainos nepakilo pas:

ART FASHIONS

didžiausiose Toronto kredito krautuvėse:

536 Queen St. W. ir 1158 St. Clair Ave. W.

Mes turime šimtus suknelių, apsiaustu, kostiumų ir paltų. Geriausias rūšies ta pačia žema kaina. Mes pagelbėsime Jums išgyti pavasario rūbus.

Pirkite patogiomis išsimokėjimo sąlygomis

Tel. WA 7537

Tel. WA 8497

MARGIS DRUGS

JONAS V. MARGIS Phm B.

19 St. John's Road (prieš 3131 Dundas St. W.)

Parduodama Penicilin, Streptomycin ir kiti moderniški vaistai.

Paruošiami vaistai pagal receptus

Kosmetika: Yardley's, Richard Hudnut — Max Factor ect.

Telefonas

MU-9543

LAIKOMOS PALANGOS

TREJOS DEVYNERIOS

Telefonas

MU-9543

SUSIRGUS KREIPKIS Į

YARMEY CLINIC

314 BATHURST ST., TORONTO

Slavų medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. YARMEY

Telefonas: EM 4-7146.

TORONTO, Ont.

Birželio mėnesio deportacijų minėjimas

Liūdniai įvykiai minimi kartu su latviais is estais sekmadienį, birželio 17 d., šia tvarka:

1. 9-10 val. per lietuviškąją radio valandą iš St. Catherine's atitinkama programa lietuvių, latvių ir estų kalbomis. Angliškai kalba p. Generalinis Konsulas V. Gylis.

2. Lietuvių bažnyčioje pamaldos už išvežtuosius 11 val.

3. 2 val. po pietų bendras lietuvių, latvių ir estų susirinkimas United Church patalpose Bloor ir Huron St. kampe. Čia kalbės Lietuvos Generalinis Konsulas p. Gylis, latvių, estų atstovai ir "Saturday Night" Asso. Red. p. Woodside.

Mėnesio programos dalį išpildys p. Sodeikos vadov. "Dainavos" ansamblis, latvių mišrus choras, estų vyrų choras ir solistai Helmi Bethlen ir p. Geistauts.

Lankėsi "T2" redakcijoje

Birželio 6 d. aplankė "T2" redakciją Sesuo M. Aloyza, Marijos Nekalto Prasidėjimo Seserų Kongregacijos viršininkė Putname, JAV. Ją lydėjo Sesuo Apolinar, Kūdikų Globos viršininkė Toronte. M. Nek. Pr. Seserys, Lietuvoje plačiai žinomos kaip Vargdienių Seserys, yra lietuviškiausios moterų vienuolynas Amerikoje, globoja senelius, spausdina net tris lietuviškus laikraščius ir knygas, ruošia vasaros metui mergaičių stovyklas ir rekolokacijas. Toronte jos vadovauja katalikų anglų įstaigai — Kūdikų Globos namams (Wellesley Pl.). Čia jos turi apie 80 kūdikių nuo naujagimių iki 2 metų amžiaus. Patarnaujama personalą sudaro veik išmintiniai lietuvaitės, kurių čia yra net 35. Sesuo Apolinar šiomis lietuviškomis labai džiaugiasi. Toronte kardinolas labai patenkintas lietuvių seserų veda įstaiga. Tas didina ir Jo Eminencijos palankumą visiems lietuviams.

Praeitą šeštadienį į Torontą atvyko pasisvečiuoti iš Montrealo KLB LOK narys p. Balzaras, kuris Toronte užtruks kelėtą dieną. Svetys taip pat aplankė ir "T2" redakciją.

Nori įsūnyti lietuvių

Viena bevaikė lietuvių šeima Amerikoje nori įsūnyti lietuvių nuo 13 iki 25 metų amžiaus. Toji šeima yra senesnio amžiaus, abu po 60 metų ir nori turėti lietuvių užduktį, kuriai užrašytų turto iki 35 tūkstančių dolerių vertės. Kandidatės gali būti lietuviškos iš Kanados, Amerikos, Vokietijos ar Austrijos.

Smulkesnį informaciją teikia Toronto Lietuvių Šalpos Komitetas "Caritas" 941 Dundas St. West, Toronto, Ont. Telefonas EM. 4-7446.

VISUS ŽURNALUS,

tiek lietuviškus, tiek angliškus, dabar jau galite užsisakyti per lietuvių spaudos platintoją. Kai kurie angliški žurnalai duoda stambiais nuolaidas naujiems skaitytojams.

Kreipkitės: Vyt. Aušrotas, 162 Gorevale Ave, Toronto 3, Ont. Tel. WA. 5490.

KINO "CENTRE"

Kasdien nuo 6 val. vak.

772 Dundas St. W. Toronto

Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, birželio 14-16 d.

1. IN THE GOOD OLD SUMMERTIME — spalv. — su Judy Garland ir Van Johnson
2. SPOOKS RUN WILD — su East Side Kids

Pirmadienį — trečiadienį, birželio 18-20 d.

1. MY DREAM IS YOURS — spalv. — su Doris Day, Jack Garson
2. THEY DRIVE BY NIGHT — tik suaugusiems — su Humphrey Bogart ir Ann Sheridan

LINKSMI IR ĮDOMŲ PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ
Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

Imigracijos (darbo, butų garantijų sudarymas) nuosavybės perdavimo, paskolų parūpinimo, palikimų, pilietybės ir kiti reikalai. • Atstovavimas teismuose ir įstaigose. • Dokumentų patvirtinti vertimai ir nuorašai. • Visokeriopus informacijos. • Gynimas lietuvių interesų Kanadoje ir kitose valstybėse atliekamas prityrusių teisininkų ir kalbininkų, studijavusių Amerikos ir Europos universitetuose.

JONAS J. JUŠKAITIS

Telsinės — Kalbinės Pagalbos Biuras

907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada. Telefonas PL 4880

CHICAGOS "DAINAVOS" ANSAMBLIS TORONTE

birželio 16 d. 8 val. vak.

pavasario sezonui stato muzikalinį vaidinimą

EATON AUDITORIJOJE

„NEMUNAS ŽYDI“

- Gasparas VELICKA — autorius ir režisiorius
- St. SODEIKA — ansamblio vadovas, dirigentas
- A. VALEISAITE — šokių vedėja
- A. GRIGALJONAITĖ — šokių vedėja
- B. PAKSTAS — instrumentinės dalies vadovas
- P. KAUPAS — daiktininkas dekoratorius

Didžiausias lietuvių ansamblis tremtyje — 90 aktorių

Bilietai \$2, \$1.50, \$1 gaunami visose lietuviškose valgyklose ir krautuvėse.

Toronto Sporto Klubas "Vytis"

Prašome priglauti dainavičius

Sporto klubas "Vytis" maloniai prašo Toronto visuomenę pagelbėti sportininkams apgyvendinti birželio 16 d. atvykstančius "Dainavos" ansamblio dalyvius. Prie bažnyčios yra iškabinamas vardinis dalyvių sąrašas, kuriame galima atžymėti kas bei kiek asmenų sutiktų pagloboti. Ansamblis atvyks 1 val. p.p. prie liet. bažnyčios. Kas gali, prašome ateiti svečių parsiveisti į namus. Taip pat galima pranešti telefonu K. Lukošui LO. 0670.

Sporto kl. "Vytis".

Tramvajų pabranginimas

miesto taryboje

Toronto miestinio susisiekimo pabranginimas, jau paskelbtas bendrovės viešai, miesto tarybos dar nepatvirtintas. Birželio 8 d. tas klausimas buvo svarstomas taryboje ir sukėlė gyvas diskusijas.

Bendrovė teigia, kad nuo to meto, kai tarnautojams atlyginimai šių metų pradžioje buvo pakelti 13 centų valandai, jos išlaidos padidėjo apie \$2.000.000 metams ir dabar ji turinti kasdien apie \$10.000 nuostolių. Pakelus kainas pajamos per metus padidėtų apie \$4.600.000. Tarybos nariai reikė didelių abejonių, tačiau klausimo galutinai dar neįsprendė.

Pastebėtina, kad paskelbtos naujosios kainos jau yra kiek keičiamos. Būtent, vaikams žadama duoti už 25 cent. ne 7, bet 8, o moksleiviams ne 5, bet 6 bilietukus, t.y. po 1 daugiau, kaip buvo skelbta.

Įnuomojami kambariai — vienas antrame ir vienas trečiame aukšte. Galima naudotis virtuve. 5½ McKenzie Cres. (prie Dundas-Dovercourt). Tel. KE. 9222.

Įnuomojamas antrame aukšte frontinis kambarys dviems nevedusiems vyrams ar mergaitėms. Kreiptis kiekvienu laiku: 693 Dovercourt Rd. arti Bloor.

Įnuomojamas kambarys vienam arba dviems asmenims. Kreiptis telef. LA. 3950.

Įnuomojamas atskiras butas ir kambarys liet. namuose. Skambinti: ME. 7265.

Įnuomojamas kambarys su bendra virtuve. Gali kreiptis vedusių pora ar pavieniai asmenys. 176 Argyle St. Telef. LO. 0135.

Įnuomojamas II-ras aukštas su baldais iš dviejų kambarių ir virtuvės (su gyvenamu balkonu). Kreiptis: 81 Salisbury Ave. Po 6 val. vakarais.

DIDŽIAUSIAS NUOSAVYBIŲ PASIRINKIMAS KANADOJE!

Jei nori pirkti namus (senus ar naujus), restoranus, krautuves, apartamentus ir kitokios rūšies įmones

kreipkitės į

ERNEST RIDOUT
Real Estate Ltd.

1172 BAY STREET, TORONTO. TEL. PR. 5761

Mandagus patarnavimas VOKIETIŲ ir anglų kalbomis. Prašykite H. TAMMSALU

Mūsų įstaiga HAMILTONE:

prašykite V. VARANGU

913 MAIN STREET EAST.

TEL. 9-4121

MONTREAL, Que.

Iš Centrinio LOK veiklos

Sunkiai sukasi mūsų centrinio organo rateliai. Jau kada paskelbta, kad taisyklės rinkimams į Krašto Tarybą vykdyti yra priimtos dar balandžio 13 d., bet ligi šiol jos nepaskelbtos.

Iš viso apie LOK veikimą nuo to meto nei garso, nors kartu buvo skelbta, kad apylinkėms gyventojų surašymo paskutinė data yra gegužės 15 d.

Kitas nesuprantamas dalykas, kodėl iki šiol nei apylinkių LOK-ams ar valdyboms, nei organizacijoms, nei pagaliau spaudai neišsiuntinėjamas VLIK jau prieš trejetą mėnesių prištus Lietuvos Išlaikymo Tarnybos knygutės "PLB Kelio", kuriose yra išspausdinta daug PLB liečiančios medžiagos ir kurios yra skirtos kaip tik apylinkių organų informacijai, bei geresniam reikalo išaiškinimui.

Ar reikia suprasti, kad mūsų Centrinis LOKas atmeta Liet. Išlaikymo Tarnybos instrukcijas, atseit, nepripažįsta jos dabar vykdomų Laikinosios PLB Vyriausios Valdybos funkcijų? Visuomenė turėtų ir šiuo reikalu sulaukti aiškaus atsakymo.

Gr.

Laikraščio dešimtmetis

"N. L." sukakties minėjimas stebino šaltumu, kuriuo visuomenė jį sutiko. Paruošti stalai, bet tuščių jėgų kėdės, kaip vienas kalbėtojas tarė, vertė pripažinti, kad turime ligonį. Bet kas serga dabartiniai laikraščio vairuotojai, ar visupmenė, kuri tokį šaltumą našlaičių lopšelin, 9 Wellesley Pl. Tai yra maža gatvelė prasidedanti nuo didžiosios Wellesley gatvės, randasi tarp Jarvis ir Sherbourne gatvių. Važiuoti Sherbourne autobusu nuo Bloor žemyn, nuo College aukštyn ir išlipti ant Erl St. Butų geriausia, jeigu narės susitartų važiuoti grupėmis su tomis, kurios vieta gerai žino. Narės ir viešios, prašomos šį kartą atvykti pusvalandžiui anksčiau, t.y. 7.30 val., nes be savųjų organizacinių reikalų, tikimasi susipažinti su ta puikia, lietuvių seselių vadovaujama įstaiga.

Na, berželis dar jaunas — vos dešimtys metų. Dar gal rasis tvirtų rąstų jį palenkti išaugti doru medžiu. Kaip Konfucius sakė: "Tark vieną žodį — tave pasikaitys išmintingų; sakyt kitą — ir tars, tu kvailys: būkime atsargūs su savo žodžiais!"

Dvi parapijos

"Plačiausios tolerancijos" ne katalikiškoje spaudoje duota vietos slapukams, norintiems apardyti draugingai besivystančius santykius tarpe dviejų vietinių parapijų: Sv. Kazimiero ir Aušros Vartų. Toje spaudoje skelbiama, būk klebonas Sv. Kazimiero parapijos paskelbęs, jog turis leidimą naujai bažnyčiai statyti. Tikrovė gi ta, kaip buvo "T2" parašyta, pranešime apie įvykusi

Sv. Kazimiero parapijos susirinkimą. Kitas prasimanymas yra, būk Montrealio arkivyskupas noris "sudėtus lietuvių pinigus" proporcingai padalyti — reikią atimti iš Sv. Kazimiero parapijos išdo dalį ir duoti naujai parapijai. Aišku, joks vyskupas tometo nei garso, nors kartu buvo skelbta, kad apylinkėms gyventojų surašymo paskutinė data yra gegužės 15 d.

Katalikams nėra jokio abejotimo, kaip savo laikui, kličių nežiūrint, buvo pastatyta Sv. Kazimiero bažnyčia, be jokių "dalybų", taip, savo geru laiku, išdys ir nauja graži Aušros Vartų bažnyčia, pastatyta jos sumanių parapijiečių rūpesčiu. Aišku, "plačiausios tolerancijos" spauda, ar jos bendradarbiai čia tik su pliku zero prisidės.

Ir lietuviai ne iš kelmo spirti

Šeštadienį, birželio 9 d., įvyko diplomų ir baigimo pažymėjimų išdalinimas prancūziškame klasiniame Stanislovo College dalyvaujant Prancūzijos ambasadoriui p. H. Guerin. Baigusiųjų tarpe yra atžymėti "su dideliu atsižymėjimu" ir du lietuviai: Algirdas Jurkus, baigęs pirmuoju, "classe de seconde", mūsiškai imant šestą gimnazijos klasę ir Rimantas Jurkus, baigęs irgi pirmuoju, "classe de cinquieme" mūsiškai — trečią gimnazijos klasę. Pažymėtina, jog ir tėvui D. Jurkui pavyko prieš porą mėnesių aplėisti fabriką ir gauti savo specialybės darbą viename prancūziškame banke. Jurkai atkeliavo į Kanadą praėjusią vasarą iš Šveicarijos.

Volunge.

LONDON, Ont.

Baisiųjų birželio įvykių minėjimą Londone daro bendrai visų trijų Baltijos tautų išeiviai birželio 17 d. Sv. Petro parapijos salėje, Richmond g-vė Nr. 520.

4.30 val. pp. visi pabaltiečiai rinksis Viktorijos parke prie paminklo Žuvusiems už laisvę. Čia tautiniais kaspiniais papuoštą vainiką padės Baltijos tautų atstovai ir pasakys atitinkamas kalbas.

5 val. salėje bus minėjimas ir meninė dalis. Žodį tars ir Londono miesto burmistras.

Birželio įvykių temomis per Londono radiją pradėtas ciklas paskaitų. Birželio 10 d. paskaitą skaitytės latvis prof. Dreimanis. Birželio 17 d. 12 val. 30 min. skaitytės lietuvis, o birželio mėn. 24 d. — estas.

L. E-tas.

Dėmesio!

pergabena baldus, bagažą ir kitokį transporto patarnavimą

pigiai atlieka STANLEY VASARAJS (latvis)

Gabenama ir į užmiestį

9 Delaware Ave. Toronto, Ont. Telef. (nuo 6 val. vak.) OL 1403

AR JŪS PAGEIDAUJATE?
PIRKTI NAMUS?

Norėdami pirkti ar parduoti namus kreipkitės į

A. Garbenis

★

Mes turime Toronto mieste pasirinkimui daug senų ir naujų namų. Kalbame: lietuviškai, latviškai ir slavų kalbomis. Kreiptis: A. GARBENIS

H. M. DAVY & Co

REALTORS

105 RONSEVALLES AVE. Tel. LA — 2763, LA — 6101, vakarais — KE — 5364